

Minnen från skåningarnes Stockholmsresa år 1870 : Beskrifning öfver de fles...

57 H Br. 1870

1871

Res.
S.
1871

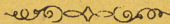
MINNEN

FRÅN

SKÅNINGARNES STOCKHOLMSRESA

år 1870.

Beskrifning öfver de flesta märkvärdiga ställen, som under
resan passeras och i Stockholm äro att bese.

HELSINGBORG,

TRYCKT HOS N. JÖNSSON 1871.

(På beställning af Författaren).

MINNEN

1877

SKÅNINGARNES STOCKHOLMSRESA

ÅR 1870

Bestilling öfver de bästa måltids- och
resan passager och i Stockholm äro till dess

LITENSTORRE

STOCKHOLM 1877

178 Bestilling af Förläggare.

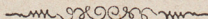
MINNEN

FRÅN

SKÅNINGARNES STOCKHOLMSRESA

år 1870.

Beskrifning öfver de flesta märkvärdiga ställen, som under resan passeras och i Stockholm äro att bese.

HELSINGBORG,
TRYCKT HOS N. JÖNSSON 1871,
(På beställning af Författaren).

MINNEN

FRÅN

SKÅNINGARNES STÖCKHOLMSRESA

ÅR 1870.

Bestilling öfver de best-märkliga ställen, som under
resan passeras och i Stockholm äro att besöka.

Kungl. biblioteket

0 0000 000078762

REKONSTRUERING

REKONSTRUERING

(På beställning af förlagarna)

Måndagen den 20 Juni

afgingo vi från Teckomatorps jernvägsstation kl. 3/på morgonen med extra jernbantåg från Helsingborg och kommo till Marieholm kl. 3,12 f. m. samt till Eslöf kl. 3,40, i vackert väder, just vid soluppgången.

I Eslöf var en farlig villervalla ibland de tusen skåningar, som skulle resa till Stockholm, hvilka under springande hit och dit sökte få en plats. — När nu allt var undanstökadt och hvar och en fått sin plats, afgingo vi från Eslöf kl. 4,20 med extratåget från Malmö, hvilket bestod af 35 vagnar, draget af jätten "Finn" (nemligen locomotivet med detta namn), som var sirad med gröna guirlander, förande på båda sidor Svenska och Norska flaggor och i fören Skånes vapen: ett falkhufvud.

När det nu kom i gång gick det raskt framåt. Vi hade till venster Bosarps nybyggda kyrka och derefter Stehag med station, som kringslutes af utmärkt vacker bok- och ekskog och eger en ovanligt leende natur. — Till höger hade vi Stöd-hafs (Stehags) kyrka och Ringsjön med sina bokomkransade, tjusande stränder, som glittrade skönt i morgonsolens glans. — Derpå passerade vi Rönneå på en jernbro, med Fairyhill och Bosjökloster till höger, det senare tillhörigt greve Beck-Friis. När vi anlände till Höör, skulle en omflyttning ske till andra vagnar, men vi fingo kvarblifva i den vi intagit, (N:o 12) och i densamma fortsatte vi resan till Stockholm. — Till höger vid Höör hade vi, utom stationen, kyrka och gäst-gifvaregård, och till venster Åkersberg, tillhörigt enkefru Svedenborg. — När vi reste från Höör saluterades vi med gevärskott. — Litet derifrån till venster passerades Tjörnarpns insjö, omgifven af vackra stränder, och i åsynen af denna fingo vi en god matlust, hvarföre matskrin och korgar i ett brokigt virrvarr om hvarandra måste upp och göra sällskap med bränvinsflaskor och bierbuteljer. Man såg då: här ett bord, der en bänk fullsatt med rågskorpor, smöraskar, korfvar, ostar, skinkor och ägg-korgar, m. m. som under resans hastiga lopp ej så noga kan specificeras. — Men allt smakade förmodligen godt, ty S. S. sade: "nu skola vi äta medan vi äro i Skåne, ty i Småland finnes intet". Detta skämt besvarades munteligen af en herre och besannades på vers ur en tidning af en i

samma kupé varande person. Under färden ankommo vi till Sösdala station med gästgivaregård liggande till venster. På högra sidan hade vi Mellby kyrka och på venstra Hofdala herresäte, som eges af Ryttmästaren Ehrenborg. Derpå passerades Timmestorps å och derefter, emellan Sösdala och Hessleholm, den med vackra stränder omgifna Finjasjön belägen till venster. Innan vi kommo till Hessleholm, som skedde kl. 6,7 m., såg jag amerikanska penningar (nemligen pappersmynt, som gällde 26 rdr och guldmynt, stora som våra treskillingar, hvilka gällde för 77 rdr) och deras egare var född i Billinge. Derpå hade vi till höger om oss Hessleholms station, som utgör, snart sagdt, en fullständig köping, derifrån en bibana går åt öster till Christianstad. Här intogs kaffe under ett riktigt folkhimmel, hvarjemte en fru från Malmö födde en liten verldsmedborgare, hvarunder tvenne tåg passerade förbi, på väg neråt. Då vi reste härifrån hade vi på venstra sidan Hessleholms herregård, hvarefter vi passerade Alma å på en jernbro. Derefter passerades Balingslöfs sjöar och genast derpå den till venster liggande vackra Ottarpssjön. Derefter gick vägen genom en genomsprängning af ett berg, den första på denna bana af någon betydighet. Till höger hade vi Hästveda station med kyrka, hvilken vi färdades direkt förbi. Derefter hade vi på båda sidor om banan utmärkt vacker ungskog af tall, gran och björk. Helgeå passerades öfver en jernbro, då vi hade den vackra Ousbysjön till höger. På högra sidan hade vi äfven Ousby station med kyrka, samt Marklunda gästgivaregård. Från venster syntes Loushults nybyggda kyrka, der Snapphanarne röfvade allt Carl XI:s tältsilfver, jemte hans krigskassa i Juli 1676. Derpå passerades vid Getabäck, råmärket emellan Skåne och Småland, kl. 8, då fint regn föll, som alltmera tilltog. Till höger om oss hade vi Elmhults station, som är mycket vacker och der några hundra smålänningar voro församlade att åskåda skåningarnes ankomst, som var kl. 8,40 min.

Stilla höllo vi 20 min. och förfriskningar af alla slag erhöllos. Till Stockholm hade vi 55 mil och voro 12,5 mil från Malmö. Derefter passerades sjön Möckeln till venster med vackra skogbeklädda uddar och holmar, samt Stenbrohults kyrka. Sedan fingo vi å högra sidan Råshults komministerboställe, der den store blomsterkungen Linné är född, och der

ett monument af granit är upprest, dit vi anlände kl. 9 med 3 minuters väntning. Monumentet hade denna inskription:

CARL von LINNÉ
född i Råshult
den 23 Maj 1707.

Derefter hade vi från höger Liatorps station med kyrka och Bländasjön samt från venster Dihults gästgifvaregård. Till höger Wieslanda station med kyrka och by, i hvilken doktor Wieselgren är född, samt Blädinge kyrka på samma sida; hafvande på högra sidan sjön Salen med dess vackra stränder och Alvestads kyrka med ett högt trätorn, fortgingo vi. Till venster om oss hade vi Alvestads station med by och gästgifvaregård, dit vi anlände kl. 10,15 min. för att under en timmas rast intaga frukost. Vi hade då färdats 13,8 mil, hade således 50,6 mil igen till Stockholm. Den tidtåget stannade i Alvestad, hvarifrån en bibana går öster ut till Wexiö, regnade det något (kan icke intressera läsaren). Från Alvestad afgingo vi kl. 11,30 min. passerande till höger Engaholms herresäte, tillhörigt frih. Koskull, Aringsås och Lekaryds kyrkor, der, vid den sednare, smålänningarne samlades under Nils Dacke 1542 i kung Göstas tid. När vi fortsatte resan hade vi till venster Dansjön, säteriet Gåfvetorp tillhörigt kammarherren Angerstein och Kronobergs hed med sina halmtält, på hvilken Kronobergs regemente då kamperade. Till höger mötte vi ett hemmarcherande regemente af Smålands infanterister, klädda i hvita linne-rockar, hurrande så, att det gaf eko i den vackra tallskogen, hvilket besvarades af oss med hurrarop, viftningar med näsdukar och hattar. Vidare hade vi till höger Moheda station med kyrka och till venster Moheda marknadsplats, Torps bruk, säteriet Sjöborg och Anneboda åldriga kyrka samt derefter sjön Stråken med utmärkt vackra stränder och täcka holmar i den. Under tiden kastade "jätten" sådana väldiga rökmoln ur sitt gap och satte af i flygande fläng mot Lamhult, fastän med 35 vagnars släptåg, alltjemt under litet ruskig väderlek, liksom om vi lemnat det vackra vädret på samma gång vi lemnade Skåne. Till höger låg egendomen Lamhult, hvarifrån man får för ögat 7 st. insjöar och stationen Lamhult; der öppnades samma människohimmel, som i Alvestad, och der voro 4 stora kittlar fyllda med vatten, hvaruti befunnos bleck-

slefvar för att som hastigast läska våra strupar. När vi sednare reste derifrån, hade vi till venster sjön Wermen och "Gröns Kulle" 400 fot hög, vid hvars topp är en offerkälla. Vid denna tid suto vi allmänt här och der i hörnen af vår vagn och togo oss en liten lur; men en gosse från Ö. Karleby, om 17 år, rogade sällskapet med sina visor, synnerligast på danska språket, hvaraf följde skratt i stället för slummer. Nu öfverfors sundet som förenar sjöarne Algunnen och Hillen. Till höger hade vi Stockaryds station och till venster dess underligt byggda träkyrka; till höger åter Örbysjön med skogbevuxna stränder och täcka holmar, samt säteriet Örsbyholm vid norra stranden, jemte stora torfmossefält å båda sidor om banan. Till höger låg Säfsjö station, omgifven af stora vackra tallskogar, och på venstra sidan låg det gamla Sturegodset: Eksjöhofs gård, samt derefter till höger Skrapstadssjön och säteriet Skrapstad. Till venster företedde sig höga berg, i hvars sluttning jernvägen är insprängd och banan höjde sig uppåt, då den väldige "jätten" saktade farten tills vid en öfvergång nära Sandsjö 30 å 40 smålänningar hade samlat sig med gröna qvistar i händerna, hurrande för skåningarna. Till höger låg nu Sandsjö station och Hornaryds säteri, dit vi anlände kl. 2 e. m., hvarvid inträffade samma folkhimmel och regnrusk som i Alvestad. När vi härifrån afgingo helsades vi med lika hurrarop af skolbarnen, utgörande tillsammans 40 å 50 gossar och flickor. Derefter passerades Storsjön eller Grimmen samt derefter till höger Sjöarps och Grimstorps säterier. Då vi passerade Grimmen, regnade det friskt, samt fortfor tills vi kommo till Nässjö, hvarförinnan vi passerade Spesjön till venster, med tallbevuxna stränder samt säterierna Torsnäs och Spexhult samt Qvarntorpets qvarn med såg. Vi anlände till Nässjö station vid högra sidan, kl. 2,48 (under starkt regn), belägen på ett näs emellan Runarudssjön till venster och Ingebergssjön till höger, hvilka utgöra föreningspunkten för östra och södra stambanorna, hafvandes till höger egendomen Ingsberg, derifrån vi hade 42,5 mil till Stockholm och voro 25 mil från Malmö. Der var samma folkhimmel, lika regnrusk som i Alvestad.

Nässjö, hvarifrån en bibana skall gå åt öster till Oscarshamn, är en liten köping, ganska reguliert byggd, med raka gator och vackra hus. När vi kl. 3,20 m. reste från Nässjö,

gick det i susande fart, så jag trodde det skulle gått oss lika som det gick ett visst tåg med Rix som förare, i Knockenhaur's tid, emellan vackra tallskogar öfver en kurva som var bra snäv. Men han, "jätten" drog oss förbi den vackra Alarpssjön på högra sidan, hvarefter mötte oss förtjusande utsigter med skogbevuxna sluttningar. Derpå kommo vi till Forserums station med kyrka till venster och norr om stationen en uthuggning i klippan, genom hvars midt banan gick. Till höger presenterade sig nu Öggestorps kyrka och Stensjön med fyra vackra egendommar vid dess skogbevuxta stränder. Under resans fortsättning hade vi från venstra sidan den natursköna Tenhultssjön, längre framåt egendomen Tenhult samt till höger om oss stationen Tenhult, till venster hvarom finnes ett monument med denna inskription: "År 16¹/₂ 11 blef i denna trakt en dansk krigshär slagen af Tveta härads allmoge, anförd af skogvaktaren Mickel i Tenhult". Vidare hade vi till höger den ovanligt vackra Husqvarnadalen med dess sköna omgifningar, der banan gick längs åt ett stenberg, 400 fot långt och 50 fot högt med deremellan förtjusande utsigter öfver det sköna Husqvarna med sina starkt brusande vattenfall, som äro mellan 50—70 fot höga. Det vackra Husqvarna, dit vi anlände kl. 4.45 min. i vackert väder och som eges af Öfverdirektören Fredr. Ehrenpreuss, men förestås af hr brukspatron Emil Ankarkrona, är beläget en half mil öster om Jönköping och har fordrom varit krutbruk, men sprängdes med 808 centner krut, jemte hela inrättningen 1792 den 2 April i luften, hvarefter det upphörde att vara krutbruk. Sedan vi besett nedersta fallet och tvättat oss i dess vatten, gjorde vi en utflygt till Husqvarnas högsta topp, som var besvärlig, men mödan blef riktigt belönad med en förtjusande utsigt öfver tvenne de vackraste, skönt brusande vattenfallen, faktoriet rätt under oss, den vackra Husqvarnadalen med en landtkyrka, Öggestorp i bakgrunden; i söder Jönköping med Munksjön, Rocksjön och Taberg söder om sig, samt den spegelblanka Vetterns södra udde, Vestergötlands östra kust i vester; Vetterns östra, skogomkransade stränder och Visingsö i norr samt Holaveden i öster. Derefter, nedkomna, besågo vi gevärstillverkningen, ett riktigt mästerstycke i den vägen. Ett gevär tillverkades der, fullfärdigt på fyra timmar, eller under den tid vi der oss uppehöll. Under dessa fyra timmar dundrade oupphörligt skarpa skott

ur åtta kanoner, placerade i en pavillon, att dånet rullade bland bergen långt efter det skottet brunnit af. Ifrån Husqvarna skulle vi rest kl. 7,30 min., men det blef icke af förr än kl. 9, då hela fabriksens befolkning, utgörande omkring 200 man, var samlad och hurrade åt skåningarne ett gladt farväl, som af oss besvarades. När vi åter kommo i gång hade vi i öster ett bredt, hvitt band af silfverskir, som ormade sig i sällsamma riktningar öfver en mörk klippvägg: det var Husqvarna; — i vester det sköna 1,100 fot höga Taberg, der jernmalmen ligger i dagen; i söder det vackra Jönköping och i norr Vettern. I Jönköping, hvarifrån vi hade 38,4 mil till Stockholm och voro 29,1 mil från Malmö, emottogos vi af en stor människomassa, som hurrade så, att man kunde tro det örhinnorna skulle spricka. Innan vi kommo in på bangården, passerade vi en svängbro, öfver hvilken banan gick, då vi hade Vettern till höger och staden med dess kyrka till venster. Sedan besågo vi postångfartyget "Prins Oscar" jemte "Esaias Tegnér", som skulle föra 400 af vårt resällskap öfver Vettern, kanalen och Östersjön till Stockholm.

Prins Oscar (nemligen ångaren med detta namn) var sirad med grönt, tvenne uppresta äreportar, svensk-norska postflaggan hissad i för'n, svenska flaggan i aktern, jemte 40 st. andra flaggor. Derefter besågos stadens allmänna platser och byggnader, hvaribland märkas: torget, vackert planteradt med träd; det gamla slottets ruiner, förstördt 1309; Rådhuset, utanför hvilket Christian Tyrann, efter sina blodiga ilbragder i Stockholm, låt halshugga de unga Ribbingarne 1520, der platsen utmärkes med en rund sten. Sedan besöktes kyrkan. Staden med sina vidtberömda tändstickors fabrik är vackert belägen på ett näs emellan Vettern i norr, Rocksjön och Munksjön, med dess berömda pappersbruk, isynnerhet af förhydningspapp; i söder är reguliert bygdt, med raka gator, höga och vackra hus af trä. I Jönköping var det fred slöts 1809 emellan Sverge å ena och Danmark å andra sidan. Se'n vi besett allt dracks en liten tuting.

Tisdagen den 21 Juni

afgingo vi från Jönköping 0,15 min. på morgonen under skallande hurrarop från åskådarnes sida, hvilka besvarades af oss.

Under färden passerades från höger en vågbrytare i Vettern, och från venster Dunkehällar, som erhållit sitt namn af danske generalen Dunke, hvilken här, en gång vid Jönköpings belägring, blef tvärt afskjuten som han satt på hästen; derefter Djupe-dal. Så till höger öfverstebostället Granbäck och den i Sverges brottmålsannaler sorgligt bekanta Attarps gård jemte Attarps å. Till venster Bankeryds kyrka och Dummeåns vattenfall, som passerades kl. 1 och utgör gränsen mellan Småland och Westergötland, jemte det höga Dommeberg. Så ha vi till höger en vidsträckt utsigt öfver Vettern och Visingsö äfvensom, i klart väder, Grenna och Brahehus på andra stranden af förutnämnde sjö, i Östergötland. Till venster hafva vi vidare Habo station, Hökåsen och Mullsjö station vid den vackra Mullsjön samt till höger Nykyrka. Derefter passeras sjön Stråken med vackra stränder å ömse sidor om banan. Till venster Sandhems station och till höger Sandhems kyrka, speglande sig i den natursköna Sandhemssjön, samt Grimstads gård. Derefter till venster Kittelstorps gård och Åsaka kyrka med skolhus, samt till höger Yllestads kyrka och den 168 fot höga "Var-kullen" med herresätet Vartofta, jemte Vartofta station. Till venster Vårkumla kyrka och till höger Slöta kyrka samt de vackra bergen: Alleberg till venster och Mösseberg till höger, jemte Luttra kyrka, der man mot horisonten kan se en gammal Celtisk graf med dess fritt liggande stenbetäckning. Till venster hafva vi nu egendomen Ranten och till höger Falköpings stad med station, hvarifrån jernväg går åt vester till Göteborg, Uddevalla och Borås; dit anlände vi under allmänt sofvande kl. 1,50 m. I Falköping vaxlade vi lokomotiv, i det vi fingo "Torgny" i stället för "Finn". Vid Falköping, som är beläget 31,9 mil från Stockholm och 35,6 mil från Malmö, stod det märkvärdiga slaget emellan konung Albrekt från Meklen-burg och drottning Margareta, Calmar-unionens stifterska, 1389, då Albrekt besegrades.

Vi afgingo härifrån kl. 2, under lika allmänt sofvande som vi kommo dit, och passerade Figgeråkers by och kyrka samt Torbjörnstorps kyrka och gästgifvaregård till venster jemte 2:ne bergsgenomskärningar, den ene 2000 fot lång och 35 fot djup samt den andra något kortare och 32 fot djup. Derifrån hafva vi oupphörligt omvexlande höjder och dalar tills vi kommo till Hornberga å, som passerar på en jernbro, invid hvilken ligger

Valltorps kyrka till höger, och passeras 7 st. broar under 1 $\frac{1}{2}$ mil. Sedan hade vi till venster Brunhemsberget och Segerstads kyrka samt till höger Stenstorps station och kyrka på Plantaberget. Derefter passerades Ramstads bro och Burgundaberget till höger, der man har en vacker utsigt öfver bördiga sädesfält och i bakgrunden Vretens, Kafvelås och Klastorps skogar. Vid Skultorp passerades en bergsgenomskärning, 700 fot lång och 20 fot djup, då vi hade till höger Kyrketorps och till venster Våmb's kyrkor. Till venster fingo vi sedan Sköfde stad, liggande vid foten af det vackra berget "Billingen", dit vi anlände kl. 3,12 m. då vi hade 29,1 mil till Stockholm och voro 38,4 mil från Malmö. I Sköfde förvarades fordom benen efter Sverges första helgon "S:t Helena". Vi afdingo härifrån kl. 3,22 m., då det blef lif i kupeerna; ty solen stod då upp och vi hade till venster Gustafsbruks pappersbruk samt till höger Forsby kyrka. Derefter passerade vi Öran, på en jernbro, då vi hade till höger Svenstorps och Lockestorps kyrkor samt Ulfängens herregård; till venster Frösveds och Horns kyrkor. Till höger hade vi Värings station med by och kyrka samt derefter Götlunda kyrka. Se'n till venster sjön Östen med Kinnekulle, tidtals synlig i bakgrunden, samt Flistads höga, spetsiga kyrktorn. Derefter passerade vi Tidån på en jernbro, då vi hade till venster Vads kyrka samt herregårdarne Svenneby och Vadsholm samt till höger, det af Tidån kringflutna herresätet Moholm och till venster Moholms station samt till höger Bellefors och Mo kyrkor. Sedan till venster Humstorps herregård och Trästena kyrka samt till höger Fagreds kyrka och Fimmerstads herresäte samt till venster Björkängs och Fredsbergs kyrkor. Derefter hade vi till höger Törpeboda, utmed Göta kanal, dit vi anlände kl. 4,45 m., derifrån vi hade 25,5 mil till Stockholm och voro 42 mil från Malmö. Vi tvådde oss nu i Göta kanal efter vårt slummer i vagnarna och det underligaste jag bemärkte i Töreboða var ranglossetter (neml. 1:sta, 2:dra och 3:dje klass): Fy, så högmodigt, Töreboða!! Vi afdingo härifrån kl. 5, då vi straxt passerade vestra delen af Göta kanal, emellan sjöarna Venern i vester och Vettern i öster, på en svängbro af jern; kanalen färdig 1822. Nu genomfors en vacker trakt, tills vi kommo till Elgarås station med kyrka till venster. Ruinerna efter Elgarås gård synas öster ut, der Sverker den yngre (eller 2:dre) låt mörda tre af Knut Erikssons sö-

ner 1205. Sjön Uden ha vi till höger. Derefter passerades, med Vallsjön till venster, Finnerödja station med kyrka, der den vackra Tivedens skog börjar, och den stora sjön Skagern, äfven till venster. Sedan passerade vi mellan Finnerödja och Laxå kl. 6,30 m. gränsen emellan Vestergötland och Nerike, hvarpå Tiveden är belägen, då vi hade till höger Bodarne (f. d. Ramundaboda) stor by med kyrka, kloster och gästgifvaregård vid sjön Boderna med vacker omgifning. Se'n hade vi Laxå station till venster, hvarifrån Nord-Vestra stambanan går genom Vermland till Christiania i Norge. Härifrån går banan, efter att hafva gått först i norr till Nässjö, i nordvest till Falköping, sedan åter i norr till Laxå, rätt i öster, och är härifrån lika långt till Stockholm och Göteborg neml. 21,3 mil samt till Malmö 46,2 mil. Derefter till venster Vretstorps station och Viby kyrka vid Vibysjön.

Den 21:ste hade det varit mulet hela dagen tills vi kommo in i Nerikes djupa och vackra tallskogar, då det började regna friskt och "Torgny" tog ut sina väldiga steg och drog oss förbi höga, till höger belägna, på sina toppar vackert tallbevuxna berg. Kl. 7,54 m. inträffade vi i Hallsberg till höger, med kyrka till venster och Sanna hed en half mil härifrån, för att hålla 1½ timma och intaga frukost, hvilket skedde i vackert väder och efter taffelmusik. Sedan vi frukosterat dansades i trädgårdsanläggningen vid stationen.

Ifrån Hallsberg, hvarifrån vi hade 18,5 mil till Stockholm och voro 49 mil från Malmö, går en bibana i norr till Arboga, Nora och Linde; men när vi nu afgingo från Hallsberg kl. 9,33 m.. kommo vi till den bördiga Nerike-slätten, som i norr och vester begränsas af Kilsbergen, tills, i närheten af Tynninge ryttmästareboställe, vi kommo in i vackra tall-, gran- och löfskogar, mycket storartade. Till venster låg Pålsboda station och i närheten Ankarsvärds fideikommiss Bysta. Till höger var belägen den vackra sjön Sottern vid Kilsmo station till venster, uti hvilken (Sottern) en liten vacker holme är belägen emellan 2:ne utskjutande, vackert skogbeklädda uddar. Då vi höllo vid Kilsmo, som är beläget på Ankarsvärdska fideikommisset Bystas egor och ligger mycket vackert med ung löfskog på 3:ne sidor och Sottern på den 4:de, för att möta nedgåenda snälltåget från Stockholm till Malmö kl. 10,25 m., regnade det så det riktigt öste ned i Sottern. Emellan Kilsmo och Vingåker passerades

gränsen emellan Nerike och Södermanland, då vi straxt derefter ha till venster Vingåkers station och Vestra Vingåkers kyrka. Vi anlände till Vingåker kl. 11,12 m. för att hålla 1 timma 20 min. och spisa middag, från hvilken station vi hade 14,3 mil till Stockholm och voro 53,2 mil från Malmö. Vingåkers station är mycket vackert belägen. I norr det vackra herresätet Säfstaholm och i öster Kesäters herregård, på hvars egor en förtjusande skön lärkträdsskog, blandad med löfskog, var belägen, innehållande många tunnland. I denna sköna skog var för skåningarnes räkning serverad middag och vackra Sörmlandsflickor passade upp; men till all olycka kom stort regn sedan middagen var börjad. Derefter voro vi uppe på Säfstaholms sköna gård, som, jemte Kesäters, tillhör grefve Gustaf Trolle-Bonde, herre till Trolleholm i Skåne, med de vackraste omgifningar man kan tänka sig, och sågo oss om. Då vi reste derifrån, kl. 30 m. e. m. under starkt regn, hade vi straxt till venster det stora greffliga herresätet Säfstaholm vid sjön Kolsnaren samt till höger Kesäters gård.

Så passerades Morjanå qvarn på en jernbro med sjöarne Kolsnaren till venster och Viren till höger, uti hvilken sistnämndas midt låg en holme, hvilken såg ut som ett vackert förtöjdt fartyg, klädt med löf och gröna qvistar. Derefter kommo vi till Cathrineholms station, på venstra sidan kl. 1,15 m., hvarifrån en bibana går åt söder till Norrköping; nämnde station är belägen 12,3 mil från Stockholm, 55,2 från Malmö. Vid denna station var ett förlag af marmorarbeten till salu, från Claestorps marmorbruk på Kolmården, som var vackert. Vi afgingo från Cathrineholm kl. 1,25 m. dervid hafvande sjön Näsnaren till venster, vid hvilken friherrliga ätten Bondes fideikommiss Cathrineholm är vackert beläget.

Emellan Cathrineholm och Valla passerades en bergsgenomskärning, 1,400 fot lång och 40 fot djup, med öfverhängande klippor, så att det såg vådligt ut, men i vackert väder. Då vi passerat Valla station till höger, utan att stanna, hade vi först en bergsgenomskärning 1,500 fot lång och 60 fot djup; hvilken möda och arbete! samt många smärre. Sedan hade vi till venster Hålbons säteri, tillhörigt grefve O. Mörner, sjön Valdemaren med sköna stränder samt Stenhammars herresäte, tillhörigt f. d. landshöfdingen baron von Kræmer. Derefter Kyrksjön till höger mellan hvilken och Valdemaren en stenbro passerades,

samt Flens station och kyrka till höger och norr derom den vackra sjön Båfven med herresätet Mellby till höger. Vidare hafva vi å ömse sidor sjön Båfven med stationen Sparreholm till venster, dit vi anlände kl. 3 e. m. för att hålla 1 timma 20 m., hvarifrån vi hade 8,8 mil till Stockholm. En sammanbindningskanal går mellan delar af sjön Båfven under jernvägsbron emellan stationen och herresätet. Till venster är säteriet Sparreholm, utmärkt vackert beläget, med Hyltinge kyrka till venster om sig, der det låg och speglade sig i Båfvens för tillfället glittrande vågor. Detta säteri eges af general Sprengtporten, dansk till börden, af hvilken vi blefvo inbjudna att bese hans herresäte och samlingar, hvilka voro stora och talrika. Jag var i alla rummen, der mycket var att bese, bland annat ett väl försedt bibliothek; på dess veranda var en vacker utsigt till Hyltinge kyrka emellan en allée med åldriga, sköna lindar. Golfven på herresätet bestodo utaf i fotstora kvadrater inlagd ek. Se'n vi nu kommit i vår vagn, N:o 12, efter att hafva passerat jernbron öfver Båfven, både fram och åter, sammanbundos gröna qvistar, tagna i skogen, hvarmed vagnen utstofferades. Derpå afreste vi från Sparreholm kl. 4,22 m. efter ett väldigt hurra, höjdt af skåningarne, som först besvarades af folket vid stationen, och sedan vi passerat 3:ne brohvalf öfver Båfven, af general Sprengtportens herrskap, som befann sig i trädgården utmed banan till venster. Sedan pustade "Torgny" med oss upp igenom större och mindre genomsprängda klippor och deremellan vackra skogar å ömse sidor.

Sjöarne Vallingen och Ricksjön passeras på dyrbara banor och deremellan böljande sädesfält. Så till venster Kyrksjöns, Fastmyra och Jordunstorps herregårdar samt sjön Natten, vid hvars strand det vackra säteriet Stjernhof, hvilket eges af öfverst-löjtnant Ulfsparre, är beläget, jemte stationen Stjernhof. Derefter herregården Graneberg till venster, ett Klinkovströmskt fideikommiss, och sjön Malsnaren. Sedan väldiga klippor å ömse sidor och till venster Ekhofs herregård, tillhörig grefve von Rosen, samt Björnlunda station med kyrka, jemte Kyrksjön. Derpå passeras flera byar och smärre insjöar på båda sidor om banan. Så till venster den vackra egendomen Södertuna, tillhörig enkefru Adelborg, samt Katrinanäs och Frustuna kyrkor. Åter till höger Gnesta station, hvarest banan är på en jernbro ledd öfver Sigtuna ån, som förenar Frös-

sjön med sjön Sillen, hvilken har utmärkt vackra stränder, ty trädens grenar återspegla sig i vattnet. Omväxlande vackra skogar, mindre insjöar och berg presentera sig. Till venster Frössjön och Långbrogård samt till höger Skillöts sjön och Mölnbogård med qvarn samt Mölnbo station vid norra ändan af Långsjön och Öfver-Jerna kyrka. Till venster åter Jerna station och höga stenberget, äfvensom Gliasjön och sjön Lanaren passeras på höga bankar. Sedan, nära Bränninge bruk, en 465 fot lång tunnel, sprängd genom ett berg, och när vi passerade den, som skedde mellan Jerna och Södertelje Öfre, blef det så mörkt som i en graf, då vi hurrade det mesta vi förmådde. När vi sedan kommo på andra sidan syntes idel berg och vackra skogar å båda sidor samt till höger Södertelje Öfre station. Öfver Södertelje kanal, färdig 1819, är en vacker svängbro af jernplåt anbragd. I Södertelje erhöilo vi, medelst tryckta plakater, anvisning på rum som voro att få hyra i Stockholm. Derefter till venster den gamla staden Södertelje, som brändes af ryssarne 1719 och till höger en vacker utsigt öfver Engelstaviken, en vik af Östersjön, med sköna stränder, samt sjön Utran. Se'n till venster Röinge herregård vid norra stranden af Röingesjön, riksbankens pappersbruk Tumba, der "Torgny" frustande eld och lågor, dök åstad med vindens häftighet förbi cirka 300 arbetare, som hade samlat sig och med trummors och trumpeters ljud samt skallande hurrarop helsade skänningarne; och derefter Hamra herregård. Till höger åter hade vi Tumba station samt vackra berg och skogar. Till venster Tullingesjön med vackra stränder, Huddinge station med kyrka och prestgård samt Fullersta herregård. Till höger Elfsjö säteri, tillhörigt greve G. Lagerbjelke, Örby herregård och Brännkyrka, der Sten Sture den yngre slog Christian Tyrann 1518 då Gustaf Wasa förde Sverges hufvudbanér. Derpå passerades en, 932 fot lång, 18 fot hög och 18 fot bred, genom Gråberget sprängd tunnel, ledd under Nyboda backe, hvarest blef mörkt, dock hurrades liksom under förra tunneln. Se'n vi då kommo 3,000 fot från tunneln, hade vi Liljeholmens station, en vik af Mälaren med Löfholmen och Reimersholmen till venster, samt till höger Tanto sockerbruk och Årsta holmar. Årstaviken passeras på en 90 fot lång, vacker svängbro af jernplåt, som leder öfver öppningen i banken och till höger Årsta säteri, bebodt af Stockholms grundläggare, Birger Jarl 1250, samt på

ett berg reservoiren till Stockholms vattenledning. Innan vi kommo fram till Stockholms södra station, belägen på en utflyttning i Fatburssjön, passerade vi utmed en hög och lodrät klippvägg till venster, sedan under en bro, på hvilken voro samlade 3,000 stockholmsboar för att åskåda skåningarnes ankomst och emottogo de oss med hviftningar af näsdukar och hattar; men inga hurrarop. Vi körde då till höger om jernvägstunneln under Södermalm och stannade midt för dess södra mynning kl. 8,15 m. e. m. efter 41 timmars oupphörlig resa med endast 7 timmars uppehåll vid Husqvarna och i Jönköping. Framkomna till vår vackra hufvudstads södra station möttes vi af en mängd droskkuskar, väntande på att få skjutsa skåningarne till deras blifvande logis. Men vi föredrogo att färdas till fots, dervid passerande Carl Johans torg med Carl Johans staty till häst; slussen, skeppsbron med Gustaf 3:djes staty till fot till höger, obeliskan på slottsbacken och kongl. slottet med lejonbacken, på hvilken 2:ne stora bronslejon ligga på båda sidor om ingången; till venster Norrbro, med Strömparterren till höger och Bazaren till venster, Gustaf 2:dre Adolfs torg med Gustaf 2:dre Adolfs staty till häst, och det i häfderna myCKET bekanta Brunkebergstorg, som erhållit sitt namn af marsken Brunke, hvilken här blef halshuggen 1318.

Nu befinner sig på denna plats Brunkebergs vackra hôtel. Derifrån begåfvo vi oss till våra logis i N:o 18 Rege- ringsgatan och N:o 32 Smålandsgatan, då vi straxt begåfvo oss till hvila efter vår 65 mil långa jernvägsresa.

Onsdagen den 22 Juni

började vi bese vår vackra hufvudstad. Vi besökte då först kl. 11,30 m. Mosebacke, på ditvägen passerande Gustaf 2:dre Adolf till häst, der han sitter pekande i söder mot Breitenfeldt och Lützen, hvars fotställning prydes af fyra medaljonger, föreställande fältherrarne Torstensson, Wrangel, Banér och Königsmark; vidare: Norrbro, kongl. slottet, Gustaf 3:dje till fots, obeliskan, rest såsom ett minne af borgerskapets trohet under 1788 års krig af Gustaf 4:de Adolf, Nicolai eller storkyrkan, Stortorget, — hu! jag ryser vid tanken på det hemska skådespel Christian Tyrann här låt uppföra den 8 Nov. 1520, då han låt halshugga de 94 af påfven bannlysta offren, för

denna hemska tilldragelse som skedde på Stortorget, vid hvilket Stockholms börs är belägen, hvarifrån blodet flöt i strömmar till Jerntorget, vid hvilket riksbanken är belägen, som äfven passerades; sedan slussen, ett mästerstycke i vattenbyggnadskonst af Nils Eriksson; derefter Carl 14:de till häst, pekande i öster mot Ryssland.

På Mosebacke har man en förtjusande utsigt öfver den mest herrliga natur och konst man i den vägen ännu har sett: Vid första inträdet står man öfverraskad liksom när ridån höjer sig framför ett praktfullt skådespel och ögat öfverfar ett af de vackraste panoramor måhända i hela världen. Der sågs icke mindre än 12 kyrkor, neml. Maria på söder, Tyska och Nicolai eller Storkyrkan uti gamla staden, Riddarholms på Riddarholmen, uti hvilken våra flesta kongl. personer ligga begrafna, Ulrika Eleonoras på Kungsholmen, Jacobs, Clara, Adolf Fredriks, Johannis, Hedvig Eleonoras och katolska kyrkan på norr samt Carl Johans på Skeppsholmen jemte kongl. slottet, det vackraste i Europa, äfvensom Nationalmuseum, bygd af Jöns Kléen 1866, utom en mängd andra vackra byggnader. Der sågos äfven, der de stodo, statyerna af konungarne Carl 12:te, pekande mot Ryssland, skimrande i solen som guld, Carl 13:de, Gustaf 3:dje, Gustaf 1:ste, Birger Jarl till fots, Gustaf 2:dre Adolf och Carl Johan till häst.

Sedan vi nu beundrat denna förtjusande tafla, som jag ej förmår beskrifva, platsen för:

“Fredliga bragder och vikingatåg“, som utbredde sig för våra blickar, begåfvo vi oss på väg till Nationalmuseum. Då gjorde jag en liten omväg i det vi passerade jernvägstunneln under Södermalm, som är 1,437 fot lång, med 50 st. gaslyktor å tunnelns sidor, dervid börjande vid dess norra och slutande vid dess södra mynning, midt för södra bangården i Stockholm. Ifrån södra bangården togo vi vägen om Catharina kyrka på säder, som reser sig lik en herrskarinna öfver den vidsträckta staden och dess omgifningar. Ett dystert minne hvilat öfver denna kyrkas första grundläggning: På den plats der hon nu står, reste sig den 11:te Nov. 1520 bålen till en autodafé, den enda som häfderna omförmäla inom Sverge. Konung Christian Tyrann låt neml. då här bränna liken efter 96 personer, hvaraf 94 voro de af påfven bannlyste offren för det beryktade “Stockholms blodbadet“, som anställdes på Stortorget den 8:de

Nov. De 2:ne öfrige voro liken efter Sten Sture den yngre och hans unge son, som på tyrannens befallning upptogos ur deras sista hvilorum för att släpas till bålet.

Vi gingo nu från denna plats, föremålet för sorgliga minnen, till skeppsbron, då vi passerade Carl Johan och slussen för sista gången och der vi med en liten Norrströmsångare, för 3 öre person, gingo öfver från Logårdstrappan vid Gustaf 3:djes staty till Nationalmuseum, näst Stockholms slott den dyrbaraste byggnad i Sverge, dit vi anlände kl. 2 e. m. Der var en sådan mängd fornsaker från sten-, brons- och jernaldernas tidehvarf i Sverige, att jag är oförmögen gifva någon föreställning derom. Der var bland annat från katolska tiden: St Göran till häst, stridande med draken, den "stora Jörjanen" kallad, förfärdigad år 1489, till minne af svenskarnes seger öfver danskarne på Brunkeberg 1471, en underlig bild af människofantasi, ty ett sådant djur har aldrig funnits lefvande. Der sågs från lutherska tidehvarvet, den store befriaren Gustaf Wasas båge och pilar, den store hjälten Gustaf 2:dre Adolfs i slaget vid Lützen begagnade häst, hans lispundstunga stormhatt och hans från Lützen blodiga, sönderskjutna skjorta, der han föll den 6 Nov. 1632, ett offer för sin tro. Der såg man drottning Christinas "loppbössa". Der såg man äfven "Lejonets" från Fredrikshall blodiga beklädnad, der det föll den 30 Nov. 1718 för en lönnmördares kula? m. m. m. m.

Då vi nu under 2:ne timmar betraktat dessa rikedomar och märkvärdigheter, om fordna bragder vittnande kvarlevor, begåfvo vi oss till Berns salong i Berzelii park, der den store vetenskapsmannen Berzelii, född i Östergötland 1779, död 1848, bildstod står uppställd, för att intaga middag a 1 rdr person, efter taffelmusik utförd af 16 musikanter och der uppassarne voro klädda i frack, hvita handskar och nummer på axeln. Efter intagen middag begåfvo vi oss till kongl. slottet, som är det mest storartade i Europa, dervid passerande kungsträdgården, der "Lejonkonungens" bildstod, aftäckt den 30 Nov. 1868 då de riksbeckanta excesserna, bedröfliga i åminnelse, föreföllo i anledning af den Nilssonska läktaren, som blifvit uppställd på Arsenalsgatan, står uppställd vid dess södra ända med Mindre teatern i öster och Jacobs kyrka i vester samt Carl 13:de, omgifven af sina 4 lejon, Blanks café i norr, ett skönt

ställe, omgifvet af 4 mörsare med namnet "Pluto", som hafva denna inskrift:

"Med Guds hjelp
af
Konung Carl XII taget
medh
festningen Neumund
den 11 December 1701,"

skinande i solen som guld, med blicken vänd åt kungaborgen, med sitt dragna svärd i högra handen och med den venstra pekande mot Ryssland, med baken vänd åt Carl 13:de. Någon som icke tyckte om att de emblemerna omgifvande konungarne placerats så, skall hafva yttrat: "På det nedra torget sågs ett "Lejon" omgifvet af 4 "krukor" och på det öfra en "kruka", omgifven af 4 "lejon".

Derpå besågs Gustaf 2:dre Adolfs torg och Norrbro, der man af slottet, påbörjadt af slottsarkitekten Nicodemus Tessin 1692 och fullbordadt af hans son Carl Gustaf Tessin 1753, har en skön anblick, med sina två kolossala bronslejon, som pryda ingången; deraf namnet "Lejonbacken".

Så kommo vi in i slottet och med uppmärksamma blickar betraktade vi dess rikedomars mångfald och (slottets) stora och praktfulla inredning, som var utomordentlig skön. Ifrån arkaderna på östra och vestra sidan äro trapporna till kungl. rummen af en utmärkt skönhet i arkitektur. Vi togo nu i betraktande dess inre; såsom de kungl. rummen, hvaraf ett är prydt med spegelväggar från loft till golf, hvilket sistnämnda bestod af i fotstora quadrater inlagd, polerad ek, rikssalen, den vackra bibliotekssalen med dess rika boksamlingar, målare- och stenmu-seet, det utmärkt vackra kapellet och en i östra hvalfvet stående grupp, föreställande: "Oxenstjerna, för historiens Gudinna diktera sin odödlige väns och hjeltekonungs bragder." Sedan vi nu äfven betraktat de herrliga utsigterna från Logården, Lejonbacken och den yttre borggården, der trofeerna från Breitenfelt, tagna af Gustaf 2:dre Adolf den 7 Sept. 1631, ligga förvarade, begåfvo vi oss från all denna rikedom till kongl. stallet och vagnshuset på Helgeandsholmen vid Norrbro, dervid passerande obeliskens och öfverståthållarehusets, byggdt af Nicodemus Tessin, samt Nicolai eller Storkyrkan, belägna vid slottets sydvestra sida. I vagnshuset sågo vi 4 st. s. k. sjuglasvagnar, deribland drott-

ning Christinas kröningsvagn med tillhörande seldon. Derifrån begåfvo vi oss till Strömparterren vid Norrbro "der Mälarens böljor vid Birgers stad i Östersjöns vågor sig kasta", en skön förlustelseplats under sommarqvällarne, med sina åldriga, sköna lindar och pittoreska vattenkonster, der gråsparfven hoppar muntert omkring, matad af fina damer, der vi vid valdthornens klang drucko en liten tuting och betraktade det lifliga skådespel Norrström med sina små fram- och återilande ångbåtar framtedde.

Vi blefvo nu af Per Thomasson helsade med dessa verser med öfverskrift:

Till de resande skåningarne den 22 Juni 1870.

"Hur blåser vinden? Jo rakt från söder
Den säkert kommer, ty hvar jag går,
Jag ser en mängd af skånska bröder,
Som jag ej råkat på många år,
Men ännu eger i troget minne
Och därför helsar med lifligt sinne:
Välkomna hit till vår hufvudstad!"

"Hvad tycks go' vänner! Är Stockholm icke
Med sin omgifning en fröjd att se?
Ty allestädes, hvarhelst vi blicke,
Blott vackra bilder emot oss le.
I sommarglans och i ljus och fågring
Står staden smyckad, en tjusfull hägring,
Med njutningar af tusen slag."

"Hur herrligt skimra i solens lågor
Ej hus och kyrkor, palats och torg
Och Mälarn's vatten och Saltsjöns vågor
Och Sveas ståtliga kungaborg!
En praktfull tafla, hvars sköna like
Ej något land, nå't kejsarrike
I hela verlden kan visa fram."

"Hur gladt och lifligt, hur fint och prydligt
Är icke lifvet och sättet här!
Man ser och känner och märker tydligt,
Att nu man riktigt bland herrskap är.
På alla platser ses män med stjernor

Och granna sprättar och fagra tärnor,
De fagraste på Guds gröna jord.“

“Och sången tonar, musiken klingar
Oss friskt till mötes från dal till höjd,
Och skämtet flyger på lösta vingar
Vid glasens klang med dess lust och fröjd,
Ty ifrån gränder och upp till thronen,
Ja, från “ham selv“ ned till lazzaronen,
Man vet i Stockholm roa sig.“

“Välan, go' vänner, med friska sinnen
I bören också nu roa er.

Men sådant J det på ytan finnen,
Ar icke allt, som sig företer;
Ty äfven här finnas “unga gubbar“
Och byråkrater och “lärdasnobbar“
Och folkförtryckare mer än nog.“

“Men trösten eder, här gifvas männer
Med vett och allvar, med kraft och mod,
Som äro landets och folkets vänner
Och villigt offra för dem sitt blod;
Som hafva svurit att sent och tida
För ljus och frihet och sanning strida,
Till mensklighetens, till allas väl.“

“Med dessa vet jag J trivvens väl,
Och därför ber jag Er kasta ankar
Hos dem och uppfriska håg och själ
Med allt det goda och sköna, höga,
Som här sig ter för hvart klarsynt öga,
För hvarje tänkande ädel man.“

P. T.

Då Strömparterren stängdes, kl. 12 på natten, begäfvö vi
oss hem till hvila.

Torsdagen den 23 Juni

företogo vi en resa öfver Mälaren till det minnesrika, $7\frac{1}{2}$ mil
från Stockholm belägna Kongl. slottet Gripsholm. Vi gingo
ombord, under dimmigt väder, vid Riddarholmen på ångaren
“Engsö“, sedan vi passerat Gustaf II:es Adolphi torg, Norrbro,
Kongl. Slottet, Mynttorget, Riddarhustorget med Riddarhuset

och Gustaf I Wasas staty, der han står på en rund, vacker fotställning, blickande mot kungaborgen; vidare munkbron, sammanbindningsbanan, ett vackert men dyrt arbete, Riddarholmskyrkan med sitt höga, vackra, genombrutna och på spetsen förgyllda jernorn och Birger Jarls, Stockholms grundläggares staty klädd i pansar, samt stadsgården till höger.

Då vi kl. 6 på morgonen afseglat, var ångaren till en början långt efter de båda andra, neml. Enköping och Transit N:o 3, men körde snart under skallande hurrarop förbi dem. I anledning deraf att en viss klädde sig i siden fann jag mig föranlåten att fråga: Tror du intet att jag känner igen dig i hvad drägt du än må kläda dig? som sillhataren sade då han fick sillen stekt i papper. Jo vasserra tre! Under färden passerade vi först till venster:

<p>“Öfver Mälarens “trånga plats“ Fåfängt att J värjen! Der syns tjufvarnas palats I den gråa färgen“.</p>	<p>“Här för glycerin och krut Ej min lyra strängas; Herr kapten! håll styrbord ut, Här kan resan stängas“.</p>
--	--

<p>“Ingen vet så noga mer Hvad på Vinterviken sker; Jag ej minsta nöje ser Att i luften sprängas“.</p>	<p>Så, rätt så! Nu är jag lugn, Rädd jag var som katten. Himlen glöder som en ugn, Blir visst blåst till natten.</p>
--	--

Sedan vi nu slupit att flyga i luften, hade vi till höger Lofön, med kyrka och Drottningholms Kongl. lustslott, der Enkedrottningen för tillfället bodde, och Kungshatt, der konung Carl IX?, “Mannen med det fasta sinnet, med sin romarviljas makt“, en gång då fienderna förföljde honom, störtade med sin häst välbehållen ned och samm öfver Mälaren. På klippans högsta spets står en stång, på hvars ända sitter “hatten“ om hvilken det heter: “Kungshatt!“

“En konung i Sverge han flyr icke gerna,
Står stilla i spetsen som himmelens stjerna
Och lyser och strider för hela sin här:
Ty håller ock Sverge sin konung kär“.

“Men är han allen’ i förvillande skogen,
Och svärdet är brustet och hästen är trogen,
Och fienden efter i hamn och i häl,
Då rider han undan, deri gör han väl“.

“Den mordiska hopen med glimmande spetsar
Re'n drager sitt notvarp i tätaste kretsar
Och ropar: “Rid undan till hafsuddens kant!
Vi taga dig väl uppå klippans brant“.

“På klippan är kungen och hafvet inunder,
Och bakom är döden och trummornas dunder.
Han hör hur hon nalkas den brusande jagt:
Guldsporren han frestar med väldig makt“.

“Men gångaren reser sig — djupet förskräcker —
Så rak som en karl, och sitt betsel han bräcker.
Han stryker tillbaka, den modige kung
Nedfäller sin hatt uppå blommande ljung“.

“Allt högre det trummar och sköldarne klinga
Men konungen klappar på rykande bringa
Sin fåle och säger: “Förråder du mig?
Det gjorde du aldrig i storm och i krig“.

“Och hästen förnimmer den vänliga handen,
Ser tvärt öfver viken den grönskande stranden,
Hör dånet bakom sig; han störtar sig då
Så modig och snöhvít i böljorna blå“.

“O, ve! det är konungens yttersta timma —
Nej! konungen lefver och hästen kån simma;
Han simmar så väl och så stolt som en svan,
Och vågorna leka med fladdrande mahn“.

“De kungliga fiskare, alla de hundra,
Stå skamliga qvar uppå berget och undra;
De tänkte så säkert få konungen fatt,
Men fingo ej mera än konungens hatt“.

“På klippan syns hatten i viken sig spegla,
Och alla ännu som på Mälaren segla,
De helsa “kungshatt“ och det säges med rätt,
Att Svearnes konung ej gripes så lätt“.

Derefter Ekerön med kyrka till höger. Under hela färden hade vi de mest förtjusande utsigter från båda sidor; med höga skogbeväxta berg, kala klippor och små vackra holmar strödda här och der på Mälarens solbelysta yta, ty efter två timmars färd till Gripsholm skingrade sig dimman och den herrligaste

midsommarssol visade sig i lugnt liggande, glittrande vågor, liksom i en spegel. Nu blef det vackert väder, då man manas till uppbyggelse.

“Solen glimmar blank och trind,
Mälarevattnet lik en spegel“,

är en mycket vacker melodi, som lämpar sig mycket väl till sådanahär mälareförhållanden:

“Sångmö i Neptuni hof!
Låtom oss nu sjunga
Medan vi från “Engso“ skrof
Öfver Mälarn gunga“.

Och trenne bröder från hinsidan Lund följde uppmaningen i det de sjöngo under hela ditfärden.

Nu krusades Mälaren af en lätt vind och en passagerare yttrade: “Jo kapten! vinden är så vestlig han kan bli och vestligare blir han fram på dagen“. Se'n vi nu i fyra timmar legat och gungat på Mälaren i det herrligaste väder, kommo vi till Gripsholms kongl. slott, anlagdt af Bo Jonsson Grip 1380, men sedermera ombygdt af Gustaf Wasa 1537. Slottet är beläget på en liten klippa på en f. d. holme i Mälaren, med staden Mariefred med sin kyrka, som också ligger på en klippa, och gamla kyrkruin till höger. När vi framkommo mottogos vi af några hundra Mariefredsboar, och då vi landstigit passerade vi igenom Mariefred, som är regelbundet byggd med tvåvånings brädklädda, gulmålade, tegel- och spåntäckta hus, till slottet, der vi slog oss ned i parken under ett skönt träd för att smaka på den medförda matsäckens innehåll, hvilket efter sjöresan smakade bra, och då var kl. 10,30, ty:

“Sol och sjöluft friska opp
Mage, bröst och lunga!“

Se'n vi superat i det gröna skulle sjelfva slottet beses, om hvilket det heter:

“Du väldiga borg, som från fädernas tider
Än tyder din saga för lyssnande folk
Om glänsande bragder och blodiga strider,
Du ärans och minnenas grånade tolk,
Du vård på den nordiska riddaregraf,
Du fyrbåk för seglarn på forskningens haf“!

"Hur hög är din ande, hur mäktigt han talar
 Från sekler till vandrarn, beundrande, stum,
 Om glädjen i Gustafs, Befriarens, salar,
 Om sorgen i Eriks, den fängslades, rum;
 Om kåpor och spiror, om faror och mod,
 Om lekar och löjen, om tårar och blod!"

På slottets borggård ligga de tvenne stora metallkanonerna, benämnda: "Galten" och "Suggan", i anledning af siraternas vid deras mynningar, som äro eröfrade af friherre Pontus De la Gardie på Ivanogorods fästning i Ingermanland år 1581 och med dessa inskrifter försedda, den i vester liggande: "Med Guds Nåde Czar Johan och Storfursten öfver hela Rüssland är Bössan, Vargen, förfärdigad år 7,085 af Adräi Tziohoff = 1576". Och den i öster liggande: "Med Guds Nåde efter befallning af Czaren och Storfursten öfver hela Rüssland Johan Wasilivitz är denna bössan, vargen, förfärdigad år 7,087 = 1578". Så kommo vi in i slottet, hvarest i tredje våningens försal funnos tänkespråk på väggarne, i bunden stil. Vi besökte först Johan III:s fängelse, dit han af sin broder Erik blef insatt 1563, hvarst han tillbragte fyra år, väl långa men dock drägliga i anseende till sin älskade gemåls och tvenne barns sällskap, en värdig behandling och en vacker utsigt från hans i öfrigt snygga fängelse. Derefter besökte vi Erik XIV:s fängelse, som är beläget fyra våningar högre upp uti ett torn, rummet n:o 44, der han inspärrades af den förut fångne brodern Johan 1571, der han satt två år, under hvilken tid han författade en psalm i vår psalmbok. I detta rysliga fängelse, som är försedt med dubbla murar med en gång för vaktknekten mellan murarne och dubbla dörrar beslagna med jernskällor, hvori fanns ett hål för matens inlemnande, trampade en af Sveriges både med själs- och kroppskrafter rikast utrustade konungar sina sorgliga fjät. Golfvet utmed muren är nött efter foten och i fönstergluggen synas märken efter armbågen, då han sökte kasta en blick åt himlen, hvaraf genom det midt för belägna yttre fenstret blott en liten fläck var synlig. Detta rysliga hål, som man med skäl kan kalla det, är 9 alnar långt, 7 alnar bredt och 4½ aln högt, var äfven vittne till huru Erik blef af befälhafvaren Olof Stenbock skjuten i armen och lemnad i sitt blod; troligen ett mordförsök af brodern. Vi lemnade nu detta hemska fängelse med billig harm öfver den hårde brodern.

Sedan besågo vi porträttsamlingen bestående af 1,500 stycken, den största i riket, der alla voro i kroppsstorlek, utgörande en Europeisk historia, framställd i bilder. Derefter besökte vi den af Gustaf III i den såkallade Drottningflygeln inrättade teater, som är halfrund, har, jemte orkestern och amfiteatern, två rader loger i fonden. Salen är prydd med refflade kolonner, emellan hvilka speglar äro innefattade ifrån taklisten till kolonnernas fot; allt i ädel och smakfull stil. Målningen: perlfärg och förgyllningen ganska rik. Denna teater är den vackraste i Europa. Ifrån Gripsholm har Gustaf den II Adolfs efterlevande drottning Maria Eleonora rymt den 23 Juli 1640, för att slippa vistas i Sverge, der hon ej hade någon ro sedan Gustaf Adolf stupat. Detta slott har äfven varit fängelse åt den biltoge Gustaf IV, sommaren 1809. Denna tilldragelse är den sista bland de minnen som gifva historiskt intresse åt Gripsholm. — Se'n vi besett detta minnesrika slott, samlades vi på Mariefreds kyrkogård omkring en bål punsch för att bjuda à Dieu åt Mariefredsboarne och tömma ett glas för kaptenerna som förde våra lustbåtar. Ifrån kyrkogården begåfvo vi oss ombord under afsjüngandet af Björneborgsmarschen, och när vi kl. 1 e. m. seglade derifrån, uppgafs väldiga hurrarop från ömse sidor. Sedan sjöngo passagerarne, lifvade af punschens safter, under hela återfärden. — Vi seglade nu med litet motvind, annars i herrligt väder, mellan samma förtjusande taflo som förut på Mälaren. Efter en timmas segling mötte vi ångaren Aros, på väg till Mariefred och i detsamma kom en af sällskapet upp på däck med tre bout. sodavatten jemte glas på en bricka, hvilket allt föll på däck, men spilldes ej mer än hälften. Sedan gick resan utan annat äfventyr än att ångaren Engsö under högljudt jubel seglade förbi de båda andra, likasom på morgonen. Sedan vi mött tjogetals båtar, större och mindre, anlände vi till Riddarholmen kl. 4,15 min. efter en den vackraste seglats i herrligt väder. Ifrån Riddarholmen begåfvo vi oss först hem och derifrån till Berzelii park, der vi spisade middag kl. 5,30 min. e. m. Derefter begåfvo vi oss i droska längs åt hela Drottninggatan med dess eleganta butiker, då vi till venster ha apoteket Ugglan, der den store folktalaren A. Blanche slutade sina dagar, 57 år gammal, den 30 Nov. 1868, eller samma dag som Carl XII:s festen firades, sedan han på hotell Foenix helsat de unga från Fyrisstaden med en glödande

improvisation, förbi Stockholms observatorium, beläget på en hög klippa på högra sidan; "nya kyrkogården", utmärkt vacker, med många smakfulla minnesvårdar och mosaiska kyrkogården till venster, till det $\frac{3}{4}$ mil norr om Stockholm belägna Ulriksdals kongl. lustslott, dit vi anlände kl. 8. Ifrån sistnämnda slott kan man gent öfver Brunnsviken se Haga kongl. lustslott der prins August för tillfället bodde. — H. M:t konung Carl XV residerade för sommaren på Ulriksdal jemte Drottningen och hela deras uppvaktande svit, som nu midsommars afton, som vanligt hvarje år, bevistade folknöjet, dervid en stor mängd folk af alla samhällsklasser var samladt. H. M:t helsade oss välkomna och bad oss derefter genom sina hofherrar roga oss litet på dansbanan, som var försedd med majstång, krönt med kunglig krona, och kungen sjelf dansade nästan hvarje dans. Derefter inbjödos vi att bese Hans Maj:ts sommarresidens, hvarvid betjeningen visade oss omkring. Sjelfva slottets läge, på en udde vid den vackra Edsvikens södra ända, är det trefligaste man kan önska sig, med tvenne de vackraste vattenkonster i fonden; det ena med hel kaskad, det andra med fem strålar. Bland praktrum torde här märkas: Riddarsalen, hvars höjd upptager två våningar, är från golf till tak beklädd med gyllenläderstapeter och kring väggarna stå bord, skåp och stolar i 17:de århundradets stil, medan golfvets midt upptages af ett konstrikt utarbetadt ebenholsbord med liknande stolar omkring, så att den inträdande med ens tror sig förflyttad 2 à 300 år tillbaka i tiden. Då det Kongl. hofvet kl. 10,30 min. skulle supera, reste vi tillbaka till Stockholm samma väg vi kommit till Ulriksdal, till Strömparterren, hvarifrån vi, då den stängdes kl. 12, begäfvos oss hem till hvila.

Fredagen den 24 Juni

var jag uppe kl. 4 på förmiddagen och fick upp sällskapet, hvilket, efter att hafva passerat samma väg som morgonen förut, afgick från Riddarholmen kl. 6 till det 11 mil norr om Stockholm belägna Upsala, med föregående dagens pristagare, då vi seglade från Mariefred, neml. ångaren Engsö, som var smyckad med blommor och grönt. I dag kunnen j se er omkring, mitt herrskap: Der ha vi sammanbindningsbanan, för att tala om något nytt. — Turkiska rikshistoriografen Isi yttrar sig om en

byggnad sålunda: "Vid åskådandet af denna herrliga byggnads grundvalar häpnade arkitekternas forskande förstånd; de ned-sänkte sina hufvuden på beundrans knä och beto sig i förvåningens finger". — Vi hade nu en frisk vestlig bris der vi seglade på Mälaren emellan dess förtjusande stränder, mötande den ene ångaren efter den andre och icke mindre än sex st. innan vi, hållande till höger om „Kungshatt“, styrde kosan mot Upsala. Då vi seglat en half timma mellan kala klippor och gröna skogar, passerade vi genom Nockeby bro, som öfver Nockebyfjärden leder till Drottningholm från Kungsholmen, är byggd af Gustaf III, med Drottningholms kongl. lustslott till venster och på båda sidor skönt belägna villor eller sommar-nöjen liksom hängande emellan trädtopparne. Så presenterade sig utmärkt vackra öar och mindre holmar smyckade med gröna skogar; som, förunderligt nog, växa på kala klippan. Längre fram, sedan vi styrt till venster, passerade vi, kl. 8 först till venster ett monument, der det gamla Stäket, vid Almarstäks sund, legat å ömse sidor, hvilket var erkebiskopssäte i katolska tiden. Detta slott befästades och försvarades af den i Sverges historia så ryktbare erkebiskop Gustaf Trolle 1517, men blef samma år i grund nedrifvet och förstördt af Sten Sture den yngre. Så passerade vi genom Stäkets vackra bro, som leder till det nya Stäket, vackert slott, beläget till höger. Sedan voro vi inne i Skarfven, en vik af Mälaren, der Sigtunas gamla borgmästareställe, ett litet rödmåladt envåningshus, låg till venster. Derefter kommo vi till Sigtunas gamla stad, som 1187 blef plundrad af Ester, då den förnämsta kyrkans portar, som voro af silfver, blefvo bortförda; den ligger till höger, byggd med träväggar under tegeltak; husen 1 à 2 våningar, med sina vackra kyrkruiner, tre till antalet, passerades kl. 9. Derifrån hade vi 2 $\frac{1}{2}$ mil till Skokloster. Då vi kommo derförbi, kunde man mellan skogbeväxta stränder se böljande sädesfält och bondbyar med deras brädbyggda, tegeltäckta och rödmålade hus med deras kyrkor. Likaledes samma klippiga stränder tills vi kl. 10 anlände till det 8 $\frac{1}{2}$ mil från Stockholm belägna Skokloster, der ångaren törnade på en klippa så, att passagerarne föllo hufvudstupa på däckets. Slottets läge, på en hög kulle, med sin kyrka till höger, den prydligaste landtkyrka i riket, gör det imponerande der det höjer sig mot skyn, speglande sig i Mälarens vågor, en hit riddarborg med koppar-

tak. Det nuvarande slottet är uppfördt 1649 af den från 30-åriga kriget ryktbare Carl Gustaf Wrangel, hvars fader 1611 erhöill Skokloster i förläning, död 1676. Det blef likväl icke färdigt i hans lifstid, utan fulländades 1678 af hans måg och arfvinge Nils Nilsson Brahe, son till hjälten från Lytzen, fotografens öfverste, om hvilken det heter:

”O Lytzen, hvad glans kring den frejdade graf,
 Som slöts öfver gardet det gula,
 Att konungen hämnas, sitt hjertblod det gaf
 till offer åt fiendens kula;
 Med Brahe i spetsen, som hjeltar det föll,
 men ännu i döden det lederna höll!”

Skokloster har alltsedan förblifvit i Braheslägtens ägo. I Skoklosters täcka trädgård står ett vackert monument öfver denne ”äkta fosterlandets son“, men dess inskrift kan jag icke anföra. I detta slotts närhet har den klagande turturdufvan, Charlotta Nordenflykt, dränkt sig den 28 Juni 1763 för försmädd kärlek. Derefter besågo vi slottets inre, hvarest flera rum äro beklädda med dyrbara gobelinstapeter, och det hela är numera ett slags museum för prakt saker och sällsynta dyrbarheter af alla slag och bibehålles som sådant med stor sorgfällighet. I vestibulen finnas 8 marmorpelare som vid Carl XI:s reduktion måst lösas med 18,000 Rdr Rgld. — Bland dessa prakt saker må nämnas, oljemålningar föreställande: konung Erik XIV:s gemål Katarina Månsdotters besök hos sin fångne make på Gripsholms slott, i rummet n:o 44; konungarne Carl X, Carl XI, Carl XII, Carl XIV och Gustaf II Adolf till häst, alla i kroppsstorlek och ryttarne i full rustning. En vapensamling finnes der äfven, så rik, att jag betviflar dess like finnes i norden, för det mesta tillhörande ätterna Wrangel och Brahe. Bland vapnen märkas: En kanon med 12 pipor, en pistol med 9 pipor, 4 st. pistoler med förgyllda silfverpipor, som tillhört drottning Christina och 6 st. gevär med perlemokolfvar, samt flera andra dyrbarheter och gevär, till ett antal af 1,700. — Bland kuriosa märkas: en hästsko, den största jag ännu sett; en handske och en sporre, funna vid Gripsholm och tillhört Bo Jonsson Grip; det betsel Carl XII, under namn af kapten Carl Frisk, begagnade på sin ridt från Turkiet till Stralsund 1714, då han red 254 mil på 14 dagar; den rustning, inberäknadt den tunga pansarskjortan, Carl Gustaf Wrangel, slot-

tets anläggare burit i sina strider, samt den häst, ljusbrun till färgen, af spansk ras och den sadel Carl Johan som Sverges kronprins begagnade i slaget vid Leipzig den 16 och 19 Oktober 1813, då Napoleon I:es besegrades; m. m. som ingen kan beskrifva. Der förvaras äfven en spinnrock af ben, stor som en ärt, svarfvad af den store hjälten Magnus Stenbock under sin fångenskap. — Ett bibliothek bestående af 22,000 volymer. — Då vi 1 $\frac{1}{2}$ timma besett detta slotts märkvärdigheter af vapen och trofeer, afreste vi härifrån kl. 11,30 min., bytade om ångare och gingo på "Enköping", som skulle gå till Upsala, dit vi alla medföljde. När vi seglat $\frac{3}{4}$ timma, gafs signal till passerandet af bron öfver Fyrisån der den faller ut i Skarfvén, hvilket vi skulle åse, och då vi passerade under bron, en mycket gammal byggd af trä, hade vi Uplands Infanteriregementes exercisplats till venster, der regementet var församladt och åsåg vår genomfärd. Så voro vi i Fyrisån och strax derefter kommo vi till Ultuna landtbruksinstitut, en half mil söder om Upsala till venster, derifrån vi saluterades med två kanouskott och skallande hurrarop, hvilka sednare af oss besvarades. Strax derpå passerades ännu en bro midt emellan Ultuna och Upsala, då i detsamma tåget från Stockholm passerade förbi oss till höger, der vi hade Fyrislättens herrliga ångar och slättland med böljande sädesfält, liksom i Skåne, genom hvilka Fyrisån rinner. — Här på Fyrisvall stod det tre dagar långa slaget mellan Styrbjörn starke och hans farbroder Erik Seger-säll, benämndt Fyrisälтан, 983, der Styrbjörn stupade. Under vår färd i Fyrisån hurrades nästan oupphörligt tills vi kommo nära Upsala, der ett kompani infanterister lågo och badade, och då de sågo oss komma seglande, gingo de upp medan vi passerade förbi, hurrande för skåningarne. — Så anlände vi till Sverges första universitetsstad och erkebiskopsäte sedan 1270, Upsala, hvars universitet stiftades år 1477 af Sten Sture den äldre, som ligger å ömse sidor om Fyrisån med jernvägsstationen till höger och slott, kyrka samt universitetet till venster, kl. 1 e. m. Vi besökte då genast domkyrkan, färdigbyggd 1435 efter 150 års arbete och invigd samma år, der vi träffade en i Upsala vistande skåning och sedan jag varit nere vid hamnen utsläppte M. S. S. med flera, som af en händelse blifvit innestängda i norra tornet, besåg dess inre som var skönt. Denna kyrka är ett af den Götiska byggnadskonstens mästerverk.

stycken, rikets största, samt den på minnen rikaste. Hela kyrkan har invändes 185 alnars längd, 53—70 aln:s bredd och 46 alnars höjd i korset samt en takresning af 11 $\frac{1}{2}$ aln. — Bland dyrbarheter som här förvaras äro S:t Eriks helgonskrin af förgylt silfver, förfärdigadt på 1200-talet, en af de förnämsta. Om denne Erik som var den IX:e heter det:

Helig Erik! Kungars prydnad,
Stridsman god i Christi lydnad.

— — — — —
O, var huld ditt Svea folk!

Erik den helige blef här, utanför Upsala, öfvervunnen och halshuggen af en dansk prins, Magnus Henriksson, Christihimmelsfärdsdag 1160, och der hans blod flöt skall en källa hafva upprunnit, som sedan hetat S:t Eriks källa. När vi betraktat S:t Eriks helgonskrin, besökte vi Gustafvianska grafkoret, som är det namnkunnigaste, hvars väggar prydas af stora taflor, hvarpå tilldragelser ur Gustafs lif, från hans uppträdande inför rådet i Lübeck till hans sista afsked af ständerna, äro målade och taket af en blå himmel med förgyllda stjernor, hvarest Gustaf I Wasa ligger begrafven med sina 3 gemåler, död 1560 efter en 37-årig ärofull, dock ej alltid fredlig regering. Ofvan jord ligga Gustaf Wasas och hans båda första gemålens bilder på en vacker katafalk af marmor. Äfven Johan 3:dje, död 1592, hvilar här. Ett annat grafkor är Sturefamiljens, der de 1567 af Erik den 14:de mördade Sturarne jemte åtskilliga af deras anhöriga hvila. Nära intill detta är Katarina Jagelonicas grafkor med hennes och Johan 3:djes bilder. I Hornska grafkoret är en grafsten öfver Klas Christersson Horn, död 1566. För öfrigt finnas i kyrkan minnesvårdar öfver Laurentius Petri, död 1573, Bengt Oxenstjerna, död 1643, Olof Rudbeck, död 1702, Magnus Stenbock, död 1717 och Carl von Linné, död 1778, med flera andra utmärkta män. Sedan jag beskådat detta herrliga tempel passerade jag Odenslund, der en obelisk, till minne af Gustaf 2:dre Adolf den stores dödsdag för 200 år se'n, är upprest af Carl Johan den 6 Nov. 1832. Derefter besökte jag Botaniska trädgården med bibliotheksbyggnaden, hvari finnas 150,000 böcker, der en mängd runstenar, hvarpå Upland är så rikt, jemte Carl Johans bröstbild stå uppställda. Sedan besökte jag Upsala slott, grundlagdt af Gustaf Wasa 1548, hvars bröstbild står uppställd på 4 kanoner på borggården af det

gamla slottets ruiner, hvarifrån man har en herrlig utsigt; i öster öfver staden och så långt ögat kan nå, öfver Upsala-slättens bördiga åkerfält med dess byar, kyrkor och Mora stenar; samt i vester om nuvarande slottet, på det gamla slottets ruiner, der 12 kanoner ligga, utom de 4 hvarpå Gustaf Wasas bröstbild står, har man en icke mindre herrlig utsigt af gamla Upsala med dess kyrka och 3:ne högar en half mil norrut, Carolina jemte ett par andra vackra byggnader; i vester Uplands dragoners lägerplats och en vacker promenad söderut. Då vi nu besett så många af Upsalas märkvärdigheter som kunde medhinnas på den korta tiden af 3 timmar, afgingo vi derifrån kl. 4 samma väg som vi kommit dit, bjudande à Dieu till Upsalas 11,000 innevånare och 1,200 studenter, hvilka följde oss ett godt stycke till vägs med viftningar och hurrarop. Men M., H., S., L. och N. m. fl. af vårt sällskap reste landvägen, på banan från Upsala till Stockholm, på aftonen. När vi passerat första bron och kommo till Ultuna kl. 4,30 m. saluterades vi med ett kanonskott. Kl. 5 passerade vi andra bron, neml. den gamla träbron öfver Fyrisån der den faller ut i Skarfven, då vi hade Uplands infanteri och en del herrskap, deribland 20 st. damer, till höger, som farit ut i den vackra skogen för att åskåda vår färd samt hurrade friskt för oss. Sedan vi kommit ut i Skarfven, som med anledning af blåsten var rakt stäck i stäf och böljade raskt, saluterades vi från venster med 3 skott. Kl. 5,45 passerade vi Skokloster till höger och på den starkt böljande sjön med dess vackert skogbeväxta stränder "glimmar solen blank och trind" äfvensom på oss som suto och hällde en här och en annan der. Kl. 6,15 passerade vi Ekolsund med herregård och kyrka jemte stora bördiga, mellan höjderna belägna, sädesfält på högra sidan. Nu visade sig 2:ne solar på fästet, neml. en vädarsol norr om den verkliga. Kl. 6,30 passerade vi Stafsjö herregård med dess styckebruk och straxt derpå Sigtuna med dess ruiner till venster. Kl. 7,35 passerade vi Stäkets nya slott och bro, samt det gamla slottets ruiner å ömse sidor om Almarstäk. När vi kommo här förbi, lifvades vi af sång, uppstämd af 3:ne bröder från hinsidan Lund, hvilka sjöngo utmärkt, som vi haft tillfälle höra då vi seglade från Mariefred till Stockholm föregående dag. Kl. 8,30, således något före vi passerade Nockebybro, saluterades vi med ett kanonskott och viftningar med näsdukar från ett af de många

lustställen som till venster ligga spridda här och der bland de skogbeväxta bergen. Se'n vi kl. 9 passerat Nockeby bro, der några gingo af för att besöka Drottningholm, hurrades oupphörligt med viftningar från båtar och villor; de sednare liksom hängde bland skogstopparne och togo sig förtjusande ut då jag genom kaptenens dubbelkikare betraktade dem, ända till Riddarholmen dit vi anlände kl. 9.35 m. efter en 11 mils skön färd på den vackra Mälaren. Ifrån Riddarholmen begåfvo vi oss först hem, derifrån till Strömparterren der vi träffade dem af vårt sällskap, som rest med bantåget från Upsala, kl. 11 och der vi då: Vid valdthorns klang

drucko tuting än en gång,

till kl. 12 då Strömparterren stängdes och vi begåfvo oss hem för att hvila.

Lördagen den 25 Juni

besökte vi först slöjdskolan, der alla sorters slöjdalster voro att få se; sedan teknologiska institutet (vetenskapsakademiens hus?) der modeller till alla upptänkliga maskiner och redskap, såsom till väfvar, tröskverk, sädesrensare, lokomobiler, lokomotiver, hackelse- och såningsmaskiner m. m., voro att betrakta. Der var bland mycket annat en luftpump hvarmed luften pumpades ur en glaskupa, då den yttre luften tryckte kupan så hårdt på dess ställning, att icke en handfast karl kunde rubba den, hvilket af några försöktes, men så snart luften insläpptes, kunde det minsta barn flytta kupan från sin plats. Derefter besökte vi ett af hufvudstadens större torg på norr, der en liflig anblick visade sig med sina månglerskor och försäljare från landet med sina landtmannaprodukter, neml. Hötorget, hvarifrån vi begåfvo oss till riksmuseum, allt under litet regnigt väder, på hvars gård lågo 2:ne hvalfiskhufvuden, det ena 8 alnar långt, 3 alnar högt och 2 alnar bredt. Inne i museet var skelettet af en elefant, 8 alnar högt, en uppstoppad giraff 9 alnar hög, samt flera uppstoppade djur i tusental och foglar i milliontal, samt en flodhäst m. fl. sällsynta djur. På alla dessa ställen voro så stora samlingar och sevärda saker af alla slag, att man kunde ej annat än falla i stor förvåning öfver dess mångfald. Innan vi hunnit bese dessa rika samlingar var kl. 7 på aftonen, då vi begåfvo oss från Strömparterren till Alhambra å K. Djurgården med en liten Norr-

strömsångare. På Djurgården har man ett riktigt stycke nordiskt landskap med Rosendals kongl. lustslott, hvarest står en polerad porfyrvas från Elfdalen i Dalarne, ett mästestycke, och måhända den största i världen. Vasen är neml. 12 fot i tvärsnitt och 9 i höjd. Här står äfven sångarkungen Carl Michael Bellmans byst i brons, aftäckt den 26 Juli 1829. Många sköna villor syntes, af hvilka Byströms, som liksom bildar Djurgårdens kärna, är den skönaste, af hvit karraramarmor. På Alhambra, ett vackert ställe, voro vi 1,000 personer församlade, och sexa intogs der under taffelmusik och punsch, der det vexlades med musik, tal, sång och hurrarop, hvilka uppstämdes för talarne, bland andra för Per Thomasson som, efter flera hundra rop "Per Thomasson fram", äntligen visade sig. Bland de uppträdande talarne voro bland andra redaktör C. Bülow från Lund, Nils Olsson från Ströö, Westenius från Malmö, dr Wieselgren, född i Wieslanda i Småland, Pål Jönsson från Marielund, broder till Ola Jönsson i Kungshult och Per Thomasson. Äfven författarinnan med signaturen "Lea" blef framropad, men visade sig icke, hvarföre Westenius erhöll uppdraget säga oss det hon var rest. P. T. talade bland annat om, det Stockholmsbon gick och var fin och grann, men hade intet att lefva vid utan det skulle hemtas från det rika Skåne, Sveriges kornbod, om hvilket sades: Sverges sydligaste slättland, med sin mantel väfd af skördarnes gull och med en krans flätad af grönskande skogar, har icke endast lefvat idyllens lif i skötet af en mild natur; det har äfven varit skådeplatsen för dunkelröda strider, ur hvilkas krets framträdde en på vexlande gestalter rik samhällsutveckling, som blef uppräningen till betydelsefulla historiska minnen. Men under ett sedan tynande samhällslif sjönk minnet till en skugga bland skuggor. Då löstes de band, som i århundraden förenat de båda stränderna af Eyrarsund; och detta sydliga landskap, bleknade minnen från ett skandinaviskt sydland, införlifvas med ett nytt fädernesland 1658, hvars hjelteålder öfverglänser den episka diktens fantasibilder. När tal, sång, musik och punsch tagit slut, begåfvo vi oss derifrån kl. 11 till Strömparterren

der vi vid valdthorns klang, drucko tuting än en gång, under det vi derjemte betraktade det rörliga lifvet på Norrström, med sina små fram och åter ilande ångare, med tända lantärnor och sina gällt ljudande signalpipor. Då Ström-

parterren kl. 12 stängdes, begåfvo vi oss hem för att hvila på allt det myckna vi den dagen sett, hvilket var obeskrifligt.

Söndagen den 26 Juni.

som var sista dagen för vistelsen i vår vackra hufvudstad, besökte vi först Riddarhuset vid Riddarhustorget, der Gustaf 1:ste Wasas staty står uppställd på en rund fotställning af polerad, grön, svensk marmor, och inom hvars väggar kanske utkämpats hårdare strider än utanför. I Riddarhuset, färdigbyggt 1670, märkes riddarhussalen venster om uppgången, som upptager på vestra ändan 2:dra våningen, går upp i den deröfver varande halfvåningen och är ganska storartad. Vid Riddarhustorget synes äfven Stockholms rådhus, som är ganska vackert, och är isynnerhet rådhusalen ett utmärkt skönt och t. o. m. praktfullt rum. Ifrån Riddarhustorget har man en fri utsigt öfver Riddarholmen med den vackra Riddarholmskyrkan, hvilken då var under reparation, som förorsakade att vi ej fingo tillfälle att bese och beundra dess grafkor, hvaribland Gustavianiska, der Gustaf 2:dre Adolf hvilar, och Carolinska, der de tre (3) store Carlarne hvila, äro de skönaste verkliga monumenter på Sverges krigarära! Derefter besökte vi det hus, liggande vid södra sidan om Riddarholmskyrkan, hvari riksdagens båda kamrar äro, dem vi besökte, och i den 2:dra kammaren till och med satt jag på den stol Jöns Persson från Småland begagnar under riksdagsmötena. Sedan besågo vi Birger Jarls, Stockholms grundläggares, staty, klädd i pansar, död 1266, samt Stadsgården. Derifrån begåfvo vi oss till norr, der vi bevistade gudstjensten i katolska kyrkan, som är vacker med en god orgel. Derefter voro vi litet här och der och de flesta af oss på döfstummeinstitutet Manilla å Djurgården, för att åhöra och se dess gudstjenst. Ifrån katolska kyrkan begaf jag mig till Tegelbacken, derifrån jag på sammanbindningsbanan för 2 öre gick till Riddarholmen, hvarpå jag besökte Munktorget i egentliga staden, hvarest hölls riktig marknad. Ifrån Munktorget begaf jag mig till Lejonbacken, så benämnd af de 2 kolossala bronslejon, som pryda ingången vid k. slottets norra sida, der man har en hänförande utsigt öfver Norrbro, Gustaf Adolfs torg, som är vackert besatt med tuktad sten, samt normalm med sina raka gator och vackra torg, hvaribland Carl 13:des (kungsträdgården)

är det skönaste med sina vackra lindar. Norrbro har på högra sidan Strömparterren och på den venstra bazarbyggnaden, elegant salubodar. Gustaf Adolfs torg omfattas i vester af prins Oscars palats, i norr af Rydbergs, med sin undersköna grotta, och Sveas hoteller och i öster af det, af Gustaf 3:dje 1782 inrättade, Stora teaterhuset, der han d. 15 Mars 1792 blef skjuten af kapten Ankarström, samt i söder af Norrström. Men nu får jag med några ord teckna: **Lifvet på Norrbro.**

“Sänk, min pegas, den silfverhvita vingen, stig ned från Lejonbacken för en stund, satirens udd mot menskorna och tingen vi vilja hvässa utaf hjertans grund.“

“Hvad kostlig syn sig för vårt öga breder! ett brokigt virrvarr utaf folk och pack, der tiggarns trasor dig, mitt slägte, heder! — sin helsning nickar åt magnatens frack.“

“En excellens der synes tankfull vandra, han i sin hjerna hvälfver rikens gång, ett lefvande problem för mig och andra han blir ett frågetecken i min sång.“

“En martisson sig majestätiskt närmar med uppsyn bister som en kannibal, håll Tinnerholm, hvad båtar att du härmar det stolta skicket af en Hannibal.“

“Se der så söt en liten löjtnant hoppar, ett landets värn, en skräck för fienden; han bleknar, himmel! Eau de luce och droppar, han nös, Gud signe honom, lille vän!“

“Se sprätten i den galanta skruden, en liten telning af de knoddars stam, hur synd ändå, att nedan lejonhuden förrädiskt åsneörat skymtar fram!“

“Ur vägen pack! En snillrik man er nalkas, han varit med om mången vitter lek, af friska lagrar än hans tinning svalkas, hans plagiater vunnit pressens smek.“

“Med blicken sänkt, en andans man der kommer, läs profsfars tanke, sångmö, i hans själ!“

“I dumma får,“ jag bryr mig föga om er,
men för den ull'n vill jag ert väl!“

“Se gubben der, med sträfva anletsdragen,
så ärevördig med sitt gråa hår,
han kommer närmare, och klart i dagen
“ett hundra procent“ på pannan står.“

“Så stolt i hågen klifver herr patronen,
så pösande och dryg, förutan fog,
han glömt ett ord, som nämnes för “cessionen“
och hvilken ände det på paddan tog.“

“Der högförnämt en nobel fröken seglar,
i tyll och gaser höljd, så fin och rar,
se hur i smyg hon under floret sneglar,
ömt trånande på hvarje vacker karl.“

“Men håll, min sångmö, och låt pennan falla,
du tecknar men'skan i väl mörka drag,
och, slösande på andras fel din galla,
göm några droppar för det stolta jag.“

Ifrån Lejonbacken begaf jag mig hem till vårt logis, Smålandsgatan N:o 32, der jag kl. 4 råkade vårt sällskap, som varit på Manilla, hvarefter vi rustade oss till vår långa hemfärd. — Sedan vi nu vistats här på den mest historiska plats i nordén under fem dagar, “platsen för fredliga bragder och vikingatåg“ och beundrat och besett

“Allt det goda och sköna höga,

som här sig tett för hvart klarsynt öga,“

rustade vi oss till att afresa härifrån, hvilket skedde kl. 5,15 m. e. m., då vi 400 skåningar bjödo adieu med Stockholms 140,000 innevånare och gingo ombord på ångaren “Esaias Tegner“, som, hafvande en stor blomsterbukett i förn, fördes af kapten Strömberg, för att anträda en 52 mils sjö- och kanalresa till Jönköping, der vi skulle sammanträffa med de öfriga 600 skåningarne, som reste på banan dit, för att sedan tillsammans fortsätta färden hemåt. Då vi afseglade från Riddarholmen, (ty vi gingo inre vägen, hvilken är 11 mil kortare än den yttre), saluterade „Tegner“, som förde 2 kanoner, med 2:ne skott, hvilka besvarades af väldiga hurrarop från 10,000 stockholmare, viftande med näsdukar och hattar och dermed bju-

dande adieu åt skåningarne, som på samma sätt besvarade dessa hurrarop. Detta viftande och hurrande fortfor oafbrutet en half timma, isynnerhet vid vestra sidan, då vi hade

“Öfver Mälarns “trånga“ plats
fåfångt att J svärjen,
der syns tjufvarnes palats
i den gråa färgen.“

Derefter till höger “Kungshatt.“
“Och nu får man se
hur staden kilar bort,

snart ses sista fliken;
allt försvinner innan kort,
här är Skinnarviken.
Der syns, ja det vet vi nog
“banan“ som vår kassa tog,
jo, nu tror jag att jag slog
hufvudet på spiken.“

När vi seglat 1 $\frac{1}{4}$ timma från Stockholm passerade vi Ekerön med dess kyrka till höger och Sturehofs herresäte till venster. Vid Carlsholms slott vände vi åt söder, med slottet till venster, hvarefter ingenting märkligt, utom den sköna naturen, derom jag sade:

“Öfverallt kring land och strand
se hvad blom och gröda!
Uti aftonsolens brand
torn och tinnar glöda.

Här är Teljes gamla stad,
här dricks vatten och tags bad,
rundare bli ben och vad
och små kinder röda.“

Kl. 8 passerade vi Södertelje kanal, med sluss 1:ste, färdig 1819, der vi handlade de berömda “Teljekringlor“, ty “Här af bakverk alla slag ordagrannt man gödes; utaf gummor som trängdes friskt, för att komma ombord, om hvilka man med skäl kunde säga: “Bums i kanalen!“ är ingenting för detta handlande slägte då det gäller affärer eller att “göra i pepparkakor“, hvilka bland skåningarne nu funno en strykande afsättning. Sedan passerade vi kl. 8,15 jernvägs-svängbron, af jernbleck, hvilande på en pelare af granit 60 fot hög. Då vi nu gått genom Telje kanal, en vacker segelled med 50 fot höga, skogbeväxta sluttningar, till kl. 8,30 kommo vi ut i Mörkö-vikens öppning, der vi hade herresätet Hall till venster och jernbruket Bränninge till höger. Sedan ligger herresätet Viarp till venster, herresätet Brandahl och Brandahlsund med en förskansning till höger. Sundet omgifves af vackra skogbeväxta stränder och holmar på venstra sidan samt höga, kala, lodräta i hafvet stupande klippor från högra sidan. Till höger hade vi Öfver- och Neder-Jerna kyrkor, hvilka jag betraktade genom kaptenens dubbelkikare. Straxt derpå, eller i solnedgången kl. 9,30 passerade vi greffliga slottet Hörningsholm, som

gick man till domedag,
pepparkakor bjödes,“

ligger på en hög, öfver hafvet lodrät klippa, till höger på Mörköns norra spets der Jerva-viken delar sig och omsluter Mörkön, i hvars östra arm vi seglade. Detta sköna, välbelägna slott, nu tillhörande en grefve Bonde, har fordom tillhört Sturesläkten och här blef den beryktade Sture-enkan Marta Lejonhufvud, vanligen kallad "kong Marta," af Erik Stenbock beröfvad sin ena dotter, Malin Sture, i Mars 1573, och blef denne Stenbock stamfader för ätten Stenbock, hvarifrån den store "Måns Bock," som Carl 12:te på skämt kallade honom, och känd från Helsingborg i Febr. 1710, då han sålde (sina) ärter till danskarne, hvilka tyckte dem vara för små, lofvande dem att dagen derpå få dem som voro större, hvilket löfte han höll d. 10 Febr., härstammar. Straxt derpå passeras en befästning, belägen om hvardera sidan och på hvars östra sida ligger en gammal kanon, som för hvarje år sjunker ned i jorden huru ofta den änyftes upp, hvilket sker hvarje år. Åt Östersjön blir naturen mera storartad med oupphörligt vackra utsigter i den klippiga viken med Mörkön till höger och Södertörn till venster jemte en hel kalkklippa till höger, hvarpå låg en kalkugn. Kl. 11 kommo vi ut i Östersjön, då vi passerade staden Trosa med Tullgarns kongl. slott till höger. Vi hade då en riktig stark dyning efter dagens blåst, hvarför jag, efter att ha gjort en rond på "Tegnér's" däck, gick ner i "Tegnér's" salong, för att se huru passagerarne hade det för sig der nere och kl. var då 12 på natten.

Måndagen den 27 Juni

gick jag på däck kl. 30 min. på morgonen för att se "vår ridd öfver böljan blå," hvilket var treffligt nog, alldenstund passagerarne nu lågo som packade siller, här och der på däck, för att taga sig en lur, hvilket nog gick för sig, ty vi blefvo ordentligt vaggade. När jag nu varit på däck till kl. 1, stillnade det af och ljusnade, då vi i detsamma passerade Oxelösund i Nyköpings skärgård, med staden Nyköping derinnanför till höger, der det låg så spegelblankt och klart, sedan man kunde riktigt se sig omkring, och sådana höga, nakna klippor som vi hade till venster, kan ingen tänka sig utan att sjelf hafva sett dem på närmare håll. Till höger hade vi liknande höga, men vackert tallbeväxta klippor. Straxt derpå, eller kl. 1,30 m., mötte vi en ångare, på väg till Stockholm, då jag, liksom många af

sällskapet, lade mig och somnade sött, sof under 2:ne timmar. Då jag kl. 3,30 vaknade, körde vi förbi en ångare "Fraser" på väg nedåt Östersjön emellan alltjemt samma klippiga och storartade natur; och under den tid jag tog mig en lur, passerade vi Bråviken på högra sidan. Kl. 4,30 m. vände vi åt vester då vi kommo in i Slåtbaken, fult namn! och hade der till venster på en klippa Stegeborgs gamla, vackra, med ett högt rundt torn försedda slottsruin, om hvilken man kan säga: "Tornet speglar sig i viken, Mången lans här blifvit bruten, slottet ramlat längese'n; mången skulle blifvit knäckt; tiden hårdhänt är och sniken, Engelbrecht högg här på truten, kuggar både folk och sten. danska fogdar oförskräckt"; 1434. Derinnanför låg Nya Stegeborg med sin kyrka, och emellan gamla och nya Stegeborg, en bro, samt till höger höga, lodräta klippor och innanför dessa Bråvallahed, på hvilken nordens namnkunnigaste slag stod 740 emellan konungarne Harald Hildetand och Sigurd Ring. Derefter gick jag ned i salongen, der sällskapet ännu var försänkt i djup sömn. Kl. 5,30 m. passerade vi Mems sluss 2:dre, som för första gången med pukor och trumpeter år 1832 den 26 Sept. öppnades för fartyg; en vacker lastageplats, deri lågo 2:ne ångare. Vi se nu redan skynten af "Sverges blåa band" hvartill kanalen kristnas af någon fiffikus, då vi passera herresätet Mem, omgifvet af vackra ek- och tallskogar, samt till venster 4 st. herregårdar. Derefter passerade vi Tegelslussen 3:dje, allt i vackert väder, då passagerarne började röra på sig allmänt; derefter passerade vi Liljesta och fingo sigte på Ramundershäll, en mycket hög, lodrät klippa till höger, midtför hvilken saluterades med 2:ne kanonskott, och från hvilken skall vara en herrlig utsigt, hvar af vi gerna önska njuta, men kaptenen, för öfrigt mycket tillmötesgående, ursäktade sig med den förklaring: "att det vore förenadt med många svårigheter att gå dit med fartyget". Kl. 6,30 m. ankommo vi till Söderköping, liggande till venster, med sina 2:ne kyrkor och der:

"Våra kikare vi ställa
och ta' i betraktan allt;

Söderköping med sin källa
och sin vattenkuranstalt."

Vi passerade nu Söderköpings sluss 4:de, då jag gick af och ur S:t Ragnhilds källa, till höger vid foten af Ramundershäll, drack vatten. Derefter gjorde jag ett "tittin" i Östergötlands "mage", som Söderköping af någon fiffig skaldemenniska blif-

vit kalladt, hvarefter jag, för att sträcka ut benen, gick från Söderköping till Dufkullens norra sluss 5:te, hvarunder jag passerade Klefbrinkens rullbro och skeppsdocka till höger. Derefter Dufkullens östra sluss 6:te. Derefter kommo vi till Mariehofs 2:ne slussar 8:de, vid hvilka Mariehofs herregård är belägen till höger. Näst derefter Carlsborgs norra 2:ne slussar 10:de, sedan Carlsborgs östra 2:ne slussar 12:te, vid Carlsborgs vackra gård, på en kulle till venster, den vi kl. 8,30 f. m. passerade förbi. Kl. 9,15 m. passerade vi Klämma sluss 13:de, omgifven af sköna skogar emellan hvilka böljande sädesfält samt omgifvande intagande dalar och ängar. Derefter hade vi en kalkugn och en honnett svängbro till höger samt Vestra Husby kyrka till venster. Nära sjön Asplången, innan man kommer till Snöfvelstorp, har man en tjusande utsigt; man liksom seglar i luften högt öfver berg och backar, som man hisnande ser under sig. Derpå passerade vi Snöfvelstorps herregård till venster; en svängbro och ett tegelbruk. Kl. 9,40 m. kommo vi in i sjön Asplången med en herregård vid hvardera sidan, samt något längre fram, till venster, herregården Lansjö. Sedan vi hunnit öfver Asplången kommo vi kl. 10 förbi Hulta sluss 14:de, och hade vi till höger Lundsbo herregård, rätt vackert hängande på klippan i skogen. Derefter gingo vi genom slussen Bråttom 15:de, med en vacker rullbro. Sedan Björnkrokens rullbro, som var den sista, tills vi kl. 11,30 m. kommo till Norsholms ståtliga herresäte med sluss 16:de och 2:ne broar. Straxt derefter kommo vi in i sjön Roxen genom en i gråberget sprängd ingång, och vid hvars stränder presenterade sig väl byggda herregårdar, byar och kyrkor, hvilka, tillika med klipporna jag genom kaptenens dubbelkikare betraktade, och hvilka, i det vackra vädret, sågo förtjusande ut, hvarför jag fann mig föranlåten, att med denna herrliga syn för mina ögon, utbrista:

“Hvad det är roligt på en sommandag,
Och helst på resor, då det icke regnar,
Då himlen visar oss sitt välbehag
Och glädt och vänligt oss med solsken fagnar,
Och lyckas göra oss i lag.“

“Humöret är af ett ömtåligt slag
Och likadant bland qvinnor och bland männer.
Med vädret skifta själ och anletsdrag,

Som luften kyler eller solen bränner,

Man intryck tar — och så gör äfven jag.“

När vi kommo nära Roxens slut mot vester, hade vi till höger herresätet Stjernerund och till venster vid Roxens södra ända Linköpings stad med dess stora domkyrka, hvilken jag genom en kikare betraktade och såg den så tydligt, att jag kunde se det dess tornklocka var 1 e. m., fastän afståndet var $1\frac{1}{4}$ mil, och dess stora malmar. Vid Roxens vestra ända hade vi en mycket hög backe uppför hvilken Carl Johans slussar, 7 st. 23:dje, den öfversta med rullbro skulle hjälpa oss och i hvilka vi inkommo kl. 1,15 m. Derefter ha vi Oscars 2:ne slussar 25:te; vidare Bergs 2:ne d:o 27:de och Brunnby 4:ra st. 31:ste, den ena med rullbro, och Brunnby herresäte till venster. Under tiden som ångaren arbetar sig uppför denna backe, tages nejden i närmare betraktande. En präktig ruin af gamla Stjernarp aftecknade sig mot skogen och derifrån vi nu stå ha vi en herrlig utsigt öfver den bördiga östgötaslätten i sydost, med Linköping och dess domkyrka i midten, böljande sädesfält i för- och vackra skogar i bakgrunden. Sedan man nu betraktat ofvanbeskrifna utsigt, kan man vända sig om, då man får sigte på Vreta Klosters prydliga tornspira, som sticker upp öfver lummiga trädmassor. Vreta var en gång, men det är ganska längesedan, ett rikt och otvifvelaktigt mycket muntert nunnekloster. Gustaf Wasa, som egentligen icke var en gentil fruntimmerskarl, missunnade nunnorna deras goddagar. Klostret försvann och nunnorna blefvo förmodligen ladugårdspigor på Gripsholm. Derefter besågo vi kyrkan, som är vaccher med en god orgel, men är mörk och dyster; om hvilken det heter:

“Innanför på kungalik man snafvar,

Helgonbilder, mejslade i sten;

Utänför i skuggomslutna grafvar

Stilla nedlagt sina herdestafvar:

Lindblom, Lehnberg, Wallqvist och Hedrén.“

Ibland konungar, som här hafva sitt sista hvilorum, märkes Inge den yngre, död 1129, m. fl. En grefve Douglas' familjgraf märkes här äfven. Efter att ha besett detta gamla tempel begåfvo vi oss åter till kanalen, der vi vid Brunnby slussar fingo en half timma invänta ångaren, som, efter att hafva legat 2:ne timmar i 15 slussar, kl. 3,15 m., förde oss derifrån.

Vi bjödo nu gamla Vreta farväl och ångade förbi kyrkor och herrgårdar genom leende nejder, då Malforsbro först passerades. Kl. 3,45 m. gingo vi förbi det vackra herresätet Ljung med kyrka på högra sidan och 2:ne rullbroar, som lågo öfver Göta kanal, i hvilken vi seglade mellan skogbeväxta stränder, så yppiga, att många aldrig skådat dess like. Till höger hade vi nu den del af Motala ström, som under namn af Husbyfjöl, liggande 30 fot ned bakom skogen och tvenne broar gent deremot. Kl. 5,15 m. passerades det vackra Brunneby herresäte, det mest intagande ställe vid kanalen. Kl. 5,30 m. passerade vi Huseby bruk med 2:ne broar, den ena öfver kanalen och den andra öfver Motala ström. Straxt derefter Näs bruk med bro och vattenfall och kl. 6 Husbyfjöls mölla med sluss 32:dra. Nu äro vi inne i den lilla romantiska sjöungen Boren, som på lätta vågor gungar oss 245 fot öfver Östersjöns yta, och vi få nu se en vacker tafla af kringliggande skogar, herresäten, byar och kyrkor. På södra stranden ligger Ekbyborna kyrka, i hvars torn Sancta Britas kammare visas; och på samma strand herresätet Ulfåsa, väl beläget på en klippa med skön skogsomgifning, der Bengt Lagman, tvärtemot sin broder Birger Jarls, Stockholms grundläggares, förbud, frade sitt bröllop med Sigrid den Fagra 1262. Till höger sedan Carlshults och Borenhults herresäten. Kl. 7 e. m. anlände vi till Borenhults slussar 5 st. 37:de, då vädret var vackert och gjorde omkringskådandet så behagligt som man kunde önska, helst då kanalen från sista slussen vid Borenhult går genom en enda herrlig park, hvars lummiga kronor här och der bilda ordentliga hvalf öfver den, som en orm i gröngräset slingrande vattenvägen. Motala verkstad besöktes med beundran öfver hvad man der såg. Bland annat var en båt af jern, 150 fot lång och 40 fot bred, under byggnad, äfvensom der tillverkades jernvägsrails, 20 st. i timman m. m. Sedan vi betraktat och beundrat mekaniska verkstaden, afreste vi kl. 8,40 m. der vid passerande Motala sluss 38:de, med bro, då vi hade bruket till venster och Motala köping med en vacker kyrka till höger äfvensom på en vacker, skuggrik plats amiral Baltzar Bogislaus von Platens graf, död 1829, om hvilken Tegnér sjunger:

“Lefvande han aldrig svigtat,
derför död han hvile tryggt

vid de vågor sjelf han diktat
 på den strand han sjelf har byggt.“

Och på ett annat ställe, der Tegnér besjunger hans ihärdighet, heter det:

“Klippan bommar till din väg — välan!

Ej din pligt kan brytas: Klippan kan.“

Derefter hafva vi till venster en bro med 9 hvalf, och när vi passerat den, voro vi i Vettern. Kl. 8,45 m. anlände vi till Wadstena, som i sin Vettervik ligger drömmande om sin flydda, kanske aldrig mer återkommande storhet, der “Tegnér“, neml. ångaren, saluterade med 5:ne kanonskott, hvarvid Wadstena-boerna, samlade till omkring 1,000, kommo emot oss med musik, sång, hurrarop och viftningar med näsdukar och hattar, under det vi drucko en bål punsch för kaptenen på ångaren “Tegnér“, hr Strömberg. I land komna besågo vi först slottet som, bygd af Gustaf Wasa 1545, är storartadt och förtjenar att ännu en gång i återställt skick, som ett herrligt minnesmärke, lika vördnadsbjudande som fordom, få blicka ut öfver Vetterns svallande vågor, om hvilket det heter:

“Det gifves ställen, som af minnen stråla,

Vid hvilkas möte utmed skogens bryn

Man häpen står, som vid en andesyn.

Bland dem Wadstena, det verldsberömda,

Det fordom helga, nu till dårhus dömda;

Dess öde helgedom är ännu värd

Ja, kanske, mer än förr, en pilgrimsfärd.

Res dit och se bland lemningar, som rasa,

Brigittas vålnad fly för den af Wasa.

Förgäfves lyss du i den mörka gång

På klockans maning upp till bön och sång.

Tre hundra år hon redan stilla tegat,

Men när du träder på den helga grund

Der trötta knän från all jordens rund

På altatrappans nötta marmor legat,

Skall mången sten med en prinsessas namn,

Som sökt från världens stormar här en hamn

Och främst Filippas stoft ditt hjerta röra.

Dock stanna ej med en förnyad tår

Vid hennes öde, vid det djupa sår,

Som hon i grafven måste med sig föra!

Mer glada minnen bjuder Wasas slott,
 Fast nu det står der, som en fjellvägg blott
 I öde storhet — Se, der vinden hviner
 I tomma salen hjeltens stämma ljud
 Och agg och split och uppror tystna bjöd.“

Derefter besökte vi klosterkyrkan, med munkklostret till höger och nunneklostret till venster, som är invändes bra hög med ett skönt orgelverk. Äfven här gick en storm en gång öfver den heliga Brigittas klosteranläggning. Nunnorna, de aldra sötaste qvinliga varelser, fördrefvos — o tempora, o mores! — I denna kyrka hafva många kungliga och adliga personer sina hvilorum. Så t. ex. drottning Filippas graf, död 1427; Carl Knutssons gemål Katarinas graf, död 1450; Sverker 2:dres graf, död 1210, det var denne Sverker som 1205 låt mörda 3:ne af Knut Eriks söner på Elgarås i Vestergötland; Braheslägtens graf der, bland andra, den heliga Brigittas, klostrets stifterska, död 1373 och Bo Jonsson Grips, Gripsholms anläggare, graf, död 1386. Wadstena är, liksom Upsala och Söderköping, byggd med stenhus. Sedan vi besett Wadstenas märkvärdigheter dansade vi en vals och en polska med stadens flickor innan vi kl. 10,30 m. skiljdes åt under väldiga hurrarop, musikens klang samt viftningar med näsdukar och hattar, som jag hade nära nog trott skulle aldrig taga slut och salut med 2:ne kanonskott. Straxt derefter voro vi på Vettern, som våra förfäder liknade vid en "lax"; Jönköpingsviken föreställer hufvudet; Visingsö ögat; Carlsborgsviken med Bottensjön ryggen; Askersunds- och Hammarshofs fjärdarne den tvåflikiga stjerten. I sanning en bra lax! 15 mil lång och 4 mil bred. Vi hade då, kl. 11,30 m. god sjö, då jag, som mången annan af sällskapet:

“Somnade så — — sött,
 som en menniska gör
 då hon känner sig trött;
 och då ingenting stör
 eller ingen har stött
 hennes goda humör;

ty då är det förbi
 med att uthvilad bli;
 då är sinnet förstördt
 då är allting kuriöst —
 etc. etc.“

Tisdagen den 28 Juni

vaknade jag kl. 2,30 m. på morgonen och såg mig omkring, då vi till venster hade det vackra Omberg "Östergötlands krona",

791 fot högt, med Alvastra kloster vid dess södra sida, och till höger en klippa i Vettern benämnd "Jungfrun" samt staden Hjo i Vestergötland. En stund derefter passeras Visingsö till höger, $1\frac{1}{2}$ mil lång och $\frac{1}{4}$:dels mil bred, med vackra ruiner efter grefliga slottet Visingsborg, som påbegyntes af Per Brahe den äldre, fulländades och befästades af Brahe den yngre 1660. Denna ö har varit vistelseort för flera svenska konungar, såsom Karl 7:de, Erik 10:de, Johan 1:ste och Magnus Ladulås. Ön, som har kyrka, och en park af ek, är nu kungsladugård. På Vetterns östra strand i Småland till venster hade vi staden Grenna med ruinerna af Brahehus, vidt bekanta för sin skönhet och hvilka resa sig som en skön minnesvård öfver Per Brahe den yngre, som också låtit uppföra detta slott. Derefter å båda sidor om Vettern stora, höga berg under återstoden af sjövägen och vid Vetterns sydöstra ända den vackra Holaveden. Sedan nu, den annars oroliga Vettern låtit oss komma oantastade öfver sin lätta, djupa och klara vattenspegel, för den beryktade "lunken", anlände vi till Jönköping kl. 4,15 m. då vi, sedan vårt fartyg "Tegnér" saluterat med 2:ne kanonskott, passerade en svängbro, tillhörande stambanan, och 2:ne rullbroar för åkande, stannade midt för Jönköpings vackert trädplanterade torg, efter en seglats af 52 mil under 35 timmar, i det herrligaste väder. Sedan vi nu sammanträffat med det förut på natten från Stockholm gående, till Jönköping anlända resällskapet och intagit litet förfriskningar, som ej kunde erhållas förr än kl. 6, då det smakade bra efter sjöturen, afgingo vi under väldiga hurrarop från Jönköpingsboarne, kl. 8,30 m. derifrån, bjudande adieu åt Jönköpings 10,500 innevånare, för att fortsätta resan hem genom samma sköna nejder, som vi passerade under uppresan. Derefter hade vi från högra sidan det 1,100 fot höga Taberg, der jernmalmen ligger i dagen, och från venstra sidan det förtjusande Husqvarna med sina vattenfall. Kl. 9,30 m. anlände vi till Sandsjö, då jag sof; erhöillo versar af dervarande skollärare, hvilka sjöngos af barnen, med öfverskrift:

I förbifarten!

"Välkommen åter, friska skara,
Som bryter byggd och odlar jord!
Och månde främsta ledet vara
Vid tidens "framåt" i vår Nord."

“Är icke detta “landets fäder”
I kraft och dygd, i flit och tro,
Som sträfva uti alla väder,
Att sina fäders jord bebo?”

“Vi helsa Er som vänner kära
Och vända oss mot samma mål,
Att “fädrens frusna torfva skära”
Och värna med vårt Svenska stål.”

“Af hjertat vi vår hyllning bringa
Med blomsterqvist, med sången i,
Ty tonen måste då förklinga
När tåget går så fort förbi.”

Derefter gick det raskt framåt och kl. 2,30 m. e. m. voro vi i Alfvestad, der vi höllo $1\frac{1}{2}$ timma och intogo derunder kaffe, hvarefter vi afreste, kl. 3,5 m., då vi passerade “Linné-monumentet”, mellan Liatorp och Elmhult kl. 4,30, då en passagerare sade: här står det der “Linnementet”. Ankomna till Hesselholm, der vi rastade 32 min. afgingo vi derifrån kl. 7,30 m. och, drickande litet punsch under färden, ankommo vi till Eslöfs station kl. 9,20 m., der äfven punsch förtärdes i stor villervalla eller, som man säger, i virrvarr, för att bjuda adieu åt dem af resällskapet, som skulle resa till Malmö och Ystad. Vi afgingo från Eslöf kl. 10,20 m. och ankommo till Teckomatorp kl. 11 e. m., hvarmed den treffliga 175 mil långa lustresan var slutad.

“Och älska vi vårt land, nog ha vi land att skydda.”

Sverige!

Jag vet ett land, der himlen omkring fjellen
Sig svänger präktig, djerf och underbar;
Der tusen stjernor gnistra uti qvällen
Och högst står trofast Nordens stjerna klar;
Der granens hår och björkens — kransa tjellen,
Från bergen brusar floden stark och snar;
Der såg jag himlen först, såg hafvet, jorden
Och vill lefva och vill dö i Norden.

Jag vet ett folk, vid hafvets bröst uppammat
I dalens vagga uti jernets land.

Af hjeltefäders höga släkt härstammadt —
 Från bergen herrskar det med mäktig hand
 Af skogen, klippan, böljorna hörsammadt,
 Och har sitt rykte sträckt till fjerran land;
 Jag mäktigare folk på jorden känner,
 Men jag vill lefva bland de frie männer.

Fosterjorden!

Du gamla, du friska, du fjellhöga Nord,
 Du tysta, du glädjerika sköna!
 Jag helsar dig, vänaste land uppå jord,
 Din sol, din himmel, dina ängder gröna.
 Du thronar på minnen från fornstora dar,
 Då äradt ditt namn flög öfver jorden.
 Jag vet att du är och blir hvad du var,
 Ack, jag vill lefva, jag vill dö uti Norden!

Fosterlandet!

Jag älskar dig mitt fosterland
 Med dina strömmars brus;
 Der strömkarl'n spelar än ibland
 Vid höga furars sus.

Innehåll:

Den 20 Juni, Uppresa	sid. 3.
” 21 ” D:o och framkomst	” 8.
” 22 ” Stockholms beseende	” 15.
” 23 ” Besök på Gripsholm	” 20.
” 24 ” D:o i Upsala	” 26.
” 25 ” D:o i Stockholm	” 32.
” 26 ” Första dagens hemfärd.	” 34.
” 27 ” Andra d:o d:o	” 38.
” 28 ” Tredje d:o och hemkomst	” 44.
Sverige	” 46.
Fosterjorden, Fosterlandet	” 47.

Paris 25 Oct. 1848

Pris 75 öre.